

Betodlaren

| Nr 1 Mars 2023 |

Vad får du
för pengarna?

Tema
resistens

Omsådd – det
visar försöken

Nematodsorten med hög lönsamhet: betfröet som gör skillnaden

CAPRIANNA KWS

- Högt ekonomiskt utbyte
- Bra stocklöpningstolerans**
- Bra resistens mot mjöldagg

19 officiella försök 2020–2022

* Jämfört med medeltalet av 2022 års marknadssorter

** NBR:s stocklöpningsförsök 2020–2022

+1552 KR
PER HA*

www.kws.se

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

”Svensk mat måste få kosta”

Det är lätt att drunkna i allt elände som rapporteras nu. Framför allt Europa har haft ett utmanande år bakom sig på energisidan även om den befärade bristen på gas uteblev och vinterkylan aldrig blev vad vi först fruktade.

Men inflationen biter sig ändå fast på nivåer vi inte sett sedan 1900-talet och Riksbanken agerar resolut med högsta styrräntan sedan år 2008. Tragedin i Ukraina spås inget omedelbart slut samtidigt som många prognosmakare i stället spår sämre tider.

Med andra ord lätt att vara pessimist, men inom lantbruket och framför allt sockernäringen, har vi ändå anledning att tro på bättre tider. Pandemin och senare Rysslands invasion av Ukraina har fött nya diskussioner om självförsörjningsgrad och svenska livsmedel.

Vi har i årtionden fått höra att varje exporterade bil, kullager eller telefon är viktigast för svensk ekonomi och livsmedel kan alltid importeras. I en värld med mer protektionistisk retorik och där råvaror inte längre kan ses som ett garanterat överflöd börjar vi nu på allvar förstå vikten av maten.

En hälsosam diskussion när livsmedel bara var drygt 12,5 procent av vår hushållsbudget

(år 2021). Det är inte så många årtionden sedan som maten stod för det dubbla och elektronik var så kallade sällanköpsvaror. Idag besöker vi MediaMarkt nästan lika ofta som vår lokala ICA butik.

Nu är det dags för oss organisationer och samarbetspartners att sluta gnälla om dålig lönsamhet, dyra förnödenheter, brist på arbetskraft med mera. Det finns de som har det sämre i vårt närområde. Vi borde i stället förklara för alla intresserade konsumenter att bra svensk mat måste få kosta något och att den är värd det!

Svenskt socker i butiken kostar idag cirka 15 kr/kg. En produkt som är odlad under de kanske striktaste bestämmelserna och varsamt hanterade av oss odlare under nästan ett helt år. Därefter processat till en vit ren naturlig råvara som vi behöver i nästan all matlagning, inte bara för den goda smakens skull, utan även för alla de andra nödvändiga egenskaperna som konservering och hållbarhet.

Denna värdefulla ingrediens, som vi bara konsumerar 40 kg av på årsbasis, är inte gratis och framför allt inte i överflöd, som jag skriver i artikeln på sidan 20.

Så en uppmaning till alla i branschen, sluta gnäll och förklara i stället det fina och goda

med svenska livsmedel. Svenska konsumenter uppskattar det vi producerar och har råd att prioritera den goda svenska maten i hushållsbudgeten. Vi måste bara förklara varför det kostar lite mer idag och vilken betydelse svenska råvaror har för hälsa och självförsörjning.

I mitten av januari stängde Örtofta med en medelskörd strax över det normala och vi är än en gång tacksamma över hjälpen vi fick av våra danska vänner. Under samma tid besökte styrelsen Nordzuckers huvudkontor i Tyskland där vi talade om en spännande framtid med stora förändringar inom energi och miljö, men också en framtid där svensk betodling har en given plats.

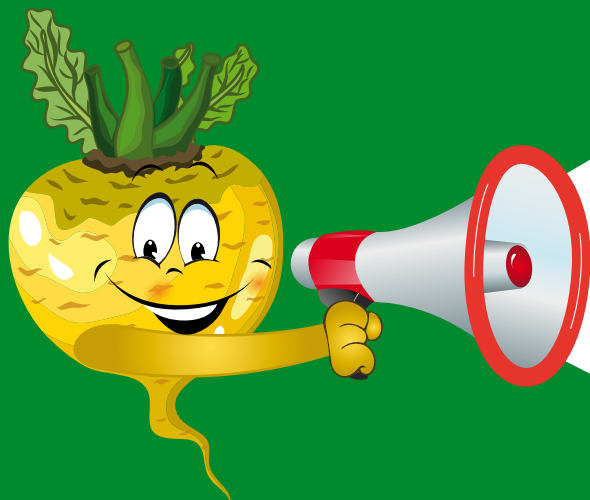
Jag vill avslutningsvis tacka för ett bra samtal och goda diskussioner med er medlemmar under hela kampanjen, något som föreningen tar med sig under detta år.

Våren står nu för dörren och jag vill slutligen passa på att önska er alla ett riktigt bra vårbruk.

Jacob Bennet

I NÄSTA NUMMER

- Hänt och hört på Betodlarnas stämma
- Växtskydd – vad är på gång?

Kommer i brevlådan cirka 16 juni!

INNEHÅLL: NR 1 2023 | ÅRGÅNG 86

6	Vårt dagliga arbete Summering av 2022 och förväntningar inför 2023	42	Ny medarbetare NBR välkomnar Kåthe Petersen som kvalitetsassistent
9	Vad får du för pengarna? Vi redovisar kostnadsfördelningen i föreningen	44	Ogrässtrategier 2023 Försöksstrategierna som har bäst effekt mot ogräsen
12	Skörd 2022 Hög sockerhalt och bra frostskydd lönar sig	48	Is som frostskydd NBR har testat istäckning på TopTex
14	Skörd norra Europa Kall december utmanande för våra grannländer	50	NBR notis Biostimulanter i test
18	Nya ansikten på Nordic Sugar Johan, Gunnar och Camilla presenterar sig	52	Tema resistens - del 1 Herbicidresistens, värt att ta på allvar
20	WABCG konferens i London Sockermarknaden visar en positiv utveckling	56	Plantetablering En mer eller mindre... Vad spelar det för roll?
25	Studiebesök Holkham egendom Vi fick info om deras strategier för hållbart brukande	59	Omsådd - Rätt eller fel? Försöksresultat från effekterna av årets omsådd
28	Vi lär känna Betodlarrådet - del 5 Sten Segerslätt planerar för nästa generation	63	Status insekter Vilka är verktygen den kommande säsongen?
32	Eima, Bologna Modern teknik för betodling visades på Eima		
36	Agromek, Herning Rent från ogräs på Agromek		
39	Lyft för dansk radhacka Väderstad har förvärvat Thyregods radhackor		

Omslagsfoto Desiree Börjesdotter och Joakim Ekelöf

Tryck Trydells

Upplaga 2 000 ex

Betodlaren är en facktidsskrift för Sveriges betodlare. Ges ut fyra gånger om året och trycks på Svanenmärkt papper (Arctic Silk) licensnummer 341 091.

Comet® Pro i sockerbetor

Socker i sikte

Svampmedel

✓ Bättre sundhet ✓ Extra socker ✓ Högre täckningsbidrag

**Extra 1,6 ton/ha*
socker för 2 x 0,6 l/ha
Comet® Pro**

*NBR 2022, 54 försök
2011-2022.

LÆS MERE

 BASF

We create chemistry

Använd växtskyddsmedel med försiktighet. Läs alltid etikett och produktinformation före användning. Observera alla varningsfraser och symboler. BASF är medlem i Svenskt Växtskydd.

Vårt dagliga arbete

Så smått började det "nya normala" från pandemin övergå till ett "ännu nyare" normalt. Fysiska möten återupptogs men oron i världen bidrog till ett nytt ekonomiskt läge och en större oro på många plan. Med fokus på stor medlemsnytta försöker föreningen anpassa vårt arbete till omständigheter både i vår direkta närhet och sådant som påverkar indirekt.

Först på listan över vad som hänt i föreningen under 2022 hamnar pris- och villkorsförhandlingarna med Nordic Sugar som avslutades i början av sommaren. Några övergripande resultat av överenskommelsen är en rekordstor betrisökning, avskaffande av det administrativa avdraget och en större vinstdelning i rörliga priskontrakt. Villkor som vi tror är viktiga för transparensen mellan kund och leverantör och för att möta en sockermarknad som är mer positiv än på länge.

Ny provtvätt på G

Invigningen av den nya provtvätten skjuts fram till kampanjstart 2024. Byggstart sker under året. Betodlarna ser i samband med detta över hur vi anpassar våra rutiner för kontroll till det nya systemet.

Utveckling – tumme upp

Under året har även en ny prin-

FOTO: BETODLARNNA

Stämman en höjdpunkt. Förra årets stämma på Tejarp i maj var en höjdpunkt när vi åter kunde samlas efter två års social distansering.

cipöverenskommelse ingåtts med Danske Sukkerroedyrkarna och Nordic Sugar (AB och A/S) för finansiering av NBR. I och med överenskommelsen ökar samtliga finansieringen till NBR för en fortsatt stark odlingsutveckling. Med hjälp av NBR:s kurs "Med kunskap växer betan" och gemensamma insatser från NBR, Nordic Sugar och Betodlarna jobbar vi vidare och hoppas att alla betodlare ska inspireras till att bidra till skördeutvecklingen.

Att motivationen finns visade den enkät som gjordes under vintern 2022 där över 90 procent av er som svarade var "motiverade" eller "mycket motiverade" till att öka skördarna.

Nästan 80 procent ansåg dessutom att det var "sannolikt" eller "mycket sannolikt" att det gick att öka skörden i den egna odlingen med 0,5–1 ton inom de närmsta åren.

Engagemanget viktigt

Även om det kan kännas avlägset var 2022 också året då vi efter två års social distansering fick träffas igen. Det har Betodlarna utnyttjat genom att hålla fler fysiska möten. Inte minst i maj när vi på Tejarp åter fick samlas för årsstämma var en höjdpunkt. I en förening är engagemanget från er medlemmar en förutsättning för en välfungerande föreningsdemokrati. Ett stort tack

till alla er som på olika sätt, genom förtroendeuppdrag eller på annat vis engagerar er i våra frågor.

Även Betodlarrådet har kunnat ses under året då fokus låg på sockermarknad och diskussioner kring olika kontraktsmodeller. Vi tittar vidare på olika modeller för kontrakt. Det ska finnas attraktiva kontraktsvillkor för både den som vill och kan ta hög risk och den som vill ha säkra kontrakt.

Konstruktiva dialoger

Vi har under året också haft flera givande möten och dialoger med Nordic Sugar i olika sammanhang. Under sommaren fick vi möjligheten att träffa koncernledningen på Nordzucker för att diskutera förutsättningar för svensk sockerbetsodling. För att lyfta de mervärden som svensk betodling bidrar med för vi dialog med Nordic Sugars marknadsavdelning. Marknadsavdelningen gör ett imponerande jobb med att lyfta sockret under parollen ”Svenskt socker i påsen”.

”Sugar is sticky”

Jag konstaterar att första året som generalsekreterare för Betodlarna varit ett mycket spännande och givande år. Oavsett om jag träffar er betodlare, branschkollegor på NBR och Nordic Sugar eller kollegor från betodlarföreningar i Europa och världen slås jag av engagemanget och hängivenheten till grödan. ”Sugar is sticky” sa en klok holländare jag mötte i somras, det är lätt att fastna och hänföras.

Informationsmöte. Förtroendevalda som tillträtt sina uppdrag under ”pandemiåren” samlades i september för en introduktion i föreningen.

Utmaningar och möjligheter

Betodlingen saknar dock inte utmaningar. Flera av de förslag som ligger på bordet i Bryssel är direkta hot mot produktionsjordbruket, däribland betodlingen. Sista ordet är inte sagt och det dröjer ett tag innan de klubbas igenom och märks i vår svenska vardag. Att få insikt i diskussionerna som förs gör mig än mer övertygad om att vårt engagemang och våra samarbeten, både i Sverige och internationellt, är avgörande för att nå fram med budskap, kunskap och konsekvenser.

I Sverige ligger en stor utmaning i att fortsätta utveckla lönsamheten i betodlingen och i att sockerbruket kan möta de förväntningar vi har på investeringarna som gjorts. Det läggs mycket arbete på detta och jag hyser stora förhoppningar om att vi närmar oss den dagen som Örtofta är ett driftsäkert sockerbruk som processar betor effektivt.

Den dagen vi är där har jag också stor tilltro till att den

svenska betodlingen står väl rustad att möta de utmaningar som kommer från Bryssel. Kombinationen av vårt sydsvenska klimat, engagerade och motiverade betodlare, goda samarbeten och stora fokus på försök och utveckling är anledningen till detta.

Transparens

För mig är kommunikation, samarbete och en transparent förening viktiga pusselbitar. Under 2022 hoppas jag att ni har uppskattat vår närvaro på Facebook, en uppdaterad hemsida och kontinuerliga månadsbrev från styrelsen och generalsekreteraren.

Jag har uppskattat alla givande samtal med er betodlare. Era konstruktiva inspel är väldigt värdefulla för ”vardagsarbetet”.

Ida Lindell

Knowledge grows

Hög och jämn skörd

Radmylla för säkert växtnäringsutnyttjande och gödsla med ProBeta för att försäkra dig om att betorna får samtliga viktiga näringsämnen. Då kan du så utan onödigt stora säkerhetsmarginaler, pressa dina arealkostnader och få en hög och jämn skörd.

YaraMila® ProBeta

Läs mer om YaraMila ProBeta på yara.se

Vad får du för pengarna?

Föreningsstämman för Svenska Betodlarna ekonomisk föreningen (Betodlarna) ger varje år styrelsen mandat att bestämma serviceavgiftens storlek med hänsyn till verksamhetens behov. Serviceavgiften är den avgift som dras från betavräkningarna, som i sin tur till stor del finansierar Betodlarna och dess verksamhet. I denna artikel redovisar vi hur kostnadsmassan ser ut för Betodlarna samt Stiftelsen Svensk Sockerbetsforskning.

Den årliga kostnadsmassan har de senaste åren legat kring 6,5 miljoner för både Betodlarna och Stiftelsen tillsammans. Detta motsvarar ungefär 225 kr per hektar sockerbetsodling att

jämföra med de senaste årens serviceavgift på 170 kr per hektar. De återstående 55 kr per hektar finansieras av annonsintäkter från tidningen Betodlaren (19 kr per hektar) och värdepapper (36 kr per hektar). Vid utgången av det tuffa børsåret 2022 hade Betodlarna värdepapper motsvarande 13,4 miljoner och Stiftelsen 13,8 miljoner (totalt 27,2 miljoner).

Nära brytpunkten

Strategin har under många år varit att tära på kapitalet genom att subventionera serviceavgiften. I vår policy för Betodlarna står det att föreningens egna kapital inte bör understiga två års kostnadsmassa. Vi börjar därmed närma oss den punkt att vi behöver hitta en mer hållbar serviceavgift som

gör det möjligt att inte tära mer på kapitalet. En höjning av serviceavgiften har varit uppe till diskussion under de senaste åren, men pandemin har gjort att Betodlarnas kostnadsmassa har sjunkit samtidigt som kapitalet gått väldigt starkt på börsen, vilket har föranlett oförändrad avgift i flera år.

Nytt kostnadsläge 2023

Under 2023 förväntar vi oss en större kostnadsmassa kopplat till mer internationella resor, inflation och sist men inte minst en ny högre avgift till NBR. De fysiska mötena och internationella nätverket är av stor vikt för det lilla betodlingslandet Sverige. Det ger oss större påverkanskraft och utbyte som gynnar oss i mångt och mycket på hemmaplan. Inflationen påverkar Betodlarna likt alla andra företag men även den svaga valutan har en viss effekt som ger kostnadsökningar. Årligen betalas medlemsavgift i Euro/DKK till CIBE, WABCG och NBR, där den svenska kronan tynar med sin kraft.

Förlängt avtal med NBR

Betodlarna har tecknat ett nytt avtal med NBR för 2023-2027

Betodlarnas Kostnadsmassa	Est.	Prel.	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
TKR	2023*	2022*	2021	2020	2019	2018
NBR	2 515	1 880	1 768	1 916	1 896	2 270
Styrelse	1 439	1 308	1 191	1 048	1 440	1 318
Tjänstemän + administration	1 172	1 088	1 269	1 164	1 226	1 273
Övrigt	468	468	415	434	351	601
CIBE + WABCG + LRF	339	308	288	307	308	306
Betodlaren (netto)	251	251	233	205	275	300
Föreningsdemokrati	109	109	84	112	15	33
Kostnadsmassa	6 293	5 413	5 247	5 186	5 511	6 101

tillsammans med den danska betodlarföreningen och Nordic Sugar (A/S & AB). Det totala bidraget dessa fyra ägare ska betala 2023 är 10 900 000 DKK. Betodlarna betalar 2 343 000 DKK av dessa (21,5 procent av totalen), vilket innebär en ökning med cirka 322 000 DKK jämfört med tidigare. NBR är Betodlarnas största enskilda utgift och anses av flera vara en av våra viktigaste investeringar. Att vi dessutom kan finansiera det tillsammans med den danska betodlarföreningen och industrin är ett extra plus i kanten – för varje krona vi stoppar in stoppar de andra in cirka fyra kronor.

Kostnadsfördelning

På förra sidan redogör vi för hur kostnadsmassan har sett ut historiskt, preliminära siffror för 2022 samt ett estimat för 2023 för Betodlarna. Kostnaderna för tidningen Betodlaren är nettoförd, årligen kostar tidningen cirka 800 tkr och drar in 550 tkr i annonsintäkter (netto cirka 250 tkr per år).

Utöver Betodlarna finns även Stiftelsen Svensk Sockerbetsforskning som har till ändamål att genom ekonomiska bidrag främja och stödja vetenskaplig forskning inom sockerbetsodlingen. Stiftelsen betalar varje år en miljon (sedan 2019) till NBR som indirekt minskar den inbetalning som Betodlarna gör. Tidigare har Stiftelsen betalat 500 tkr till NBR, men eftersom kapitalet har växt betydligt mer än uttaget har vi tillfälligt höjt anslaget till NBR från Stiftelsen från och med 2019. Bidraget till NBR förväntas således

bli 3,5 miljoner 2023 från både Betodlarna och Stiftelsen.

Per hektar och odlare

Antaget kostnadsmassan och areal för sockerbetsodling 2023 blir Betodlarnas fulla kostnad per hektar 222 kr inklusive annonsintäkter från tidningen Betodlaren. I skrivande stund uppgår Betodlarnas värdepappersdepå till 14 miljoner. Antaget 5 procent årlig avkastning kan 700 tkr plockas ut årligen från kapitalet för att långsiktigt subventionera serviceavgiften samtidigt som Betodlarnas ekonomi förblir stabil. Det motsvarar 25 kr per hektar i subventionen. Sammanfattningsvis skulle en långsiktigt hållbar serviceavgift ligga kring 200 kr per hektar baserat på vad vi kan uppskatta idag.

Avgift i % av intäkterna

En sannolik höjning av serviceavgiften ligger även rätt i tiden med det nya högre betpriset för 2023. I den ”gamla” ekonomin när vi i genomsnitt räknade

65 ton rena betor per hektar och ett betpris kring 30 euro var förväntad intäkt cirka 21 000 kr per hektar. Då utgjorde serviceavgiften strax under en procent av intäkten. Inför 2023 är det administrativa avdraget borttaget, vilket höjer allas betalda skörd samtidigt som betpriset är 42 euro. Detta ger en förväntad intäkt runt 30 000 kr per hektar. En serviceavgift på 200 kr per hektar skulle då innebära 0,6 procent av intäkten.

Troligtvis kommer serviceavgiften höjas för skörd 2023 för att hitta en ny hållbar nivå som fortsatt ger en stabil ekonomisk förening som Betodlarna varit i många år. I vanlig ordning hoppas vi på att föreningsstämman beviljar styrelsen mandat och förtroendet att bestämma serviceavgiftens storlek med hänsyn till verksamhetens behov.

Axel Lundberg

Antal Odlare	877	st
Areal 2023	28 400	ha
Estimerad kostnadsmassa Betodlarna 2023	Kr/ha	Kr/odlare
NBR (124 kr/ha inkl stiftelsen)	89	2 867
Styrelse	51	1 641
Tjänstemän + administration	41	1 336
Övrigt	16	533
CIBE + WABCG + LRF	12	386
Betodlaren (netto)	9	287
Föreningsdemokrati	4	125
Summa	222	7 175
Kapital 13/2 -23	Kr/ha	Kr/odlare
14 miljoner å 5% --> 700 tkr	-25	-798
Summa inkl. kapital	197	6 377

Trygg växtodling

Maximalt
skydd!

Med Agrias Grödaförsäkring har du skydd när du måste så om vår- och höstgrödor, och för hagelskador under växtsäsongen liksom för lagrade grödor i grupp A vid salmonellasmitta i ditt spannmålslager

Vill du veta mer? Ring 0775-88 88 88
eller hitta din lokala säljare via [agria.se](https://www.agria.se)

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringsgruppens specialistbolag för djur- och grödaförsäkring.

Agria
Djurförsäkring

Skörd 2022

Hög sockerhalt och bra frostskydd lönar sig

FOTO: BETODLARNA

Frost i december. Välinpackade betor under "Luciaknäppens" kalla dagar.

Första delen av betåret sammanfattades med; "vått, kallt, lagom och sen torrt...". Andra delen av betåret präglades av väder som präglades tillväxt långt in på hösten och som gav fina förutsättningar för upptagning och inlagring av lagringsbetor.

Så kan ännu en kampanj skrivas in i historieböckerna.

Inte med någon rekordskörd att minnas, men som året då nära 15 procent av de svenska betorna skickades med båt till Danmark för att proces-

sas i Nakskov. En logistik som Nordic Sugar skött mycket väl. I efterhand kan vi konstatera att den milda vintern gjort att Europa knappast lidit gasbrist och Kraftringen har försörjt Örtofta med mer ånga än de vågat räkna med. Vid kampanjsslut den 16 januari var det dock skönt att inte ha 288 500 ton betor kvar i stukor runt om i landskapet.

Lite rötter – mycket socker

När hösten började var många betfält pressade. Små betor till följd av sena omsådder, luckiga bestånd på grund av svår eta-

blering och betor som lidit av torkan och värmen under sensommaren. När portarna slogs upp till kajen i Trelleborg den 18 september och när Örtoftas skärmaskiner började rulla den 22 september var rotskördarna låga. Glädjande nog kunde man konstatera att soltimmarna verkade ha gjort sitt. Solinstrålningen hade varit högre än normalt och sockerhalterna låg drygt en procentenhet högre än genomsnittet vid kampanjstart.

Mycket socker – högre värde

Hösten bjöd sedan på lagom med nederbörd och behagli-

ga temperaturer. Det gjorde att betorna kunde växa långt in på hösten och prestera en rotskörd som nära motsvarade femårs genomsnittet. Sockerhalterna fortsatte vara höga, säkert delvis tack vare att nederbörden inte blev allt för stor, men troligen också kopplat till ett skifte i sorter. 2023 sjönk andelen Daphna som karaktäriseras av lägre sockerhalt till fördel för sorter med högre sockerhalt.

Sammanfattningsvis summeras kampanjen med en sockerhalt på 18,25 procent, den högsta genomsnittliga sockerhalten sedan 2005. Att leverera betor till Örtofta med hög sockerhalt premieras. Årets genomsnittliga sockerhalt innebär ett tillskott på priset med mer än 11 procent.

Sträng "Luciaknäpp"

Under hösten var dagarna med fina förhållande för upptagning många både för direktleverans och lagringsbetor. De luckiga bestånden utmanade upptagarna med stora variationer i storlek på betorna. I övrigt var utmaningarna under hösten få och i de flesta fall kunde även lagringsbetorna lagras in på ett mycket bra sätt.

I mitten av november, en vecka efter Mårtensafton, kom årets första frostknappp. Vissa betfält skyddades av ett tunt lager snö, medan andra fick förlita sig på skyddet från blasten. Lyckligtvis blev kylan varken strängare eller mer långvarig än att betorna klarade sig oskadda eller läkte ut på några dagar.

Ungefär en månad senare, lagom till Lucia, blev kylan både strängare och mer långvarig, med tvåsiffriga minusgrader i hela Skåne. Vid det laget hade dock i princip alla betor lagrats in i stukor. Enbart TopTex räckte inte för att hålla betorna fria från frost och många jobbad aktivt med det extra frostskyddet.

Frostkydd lönar sig

Likt många år tidigare visade det sig att aktivt arbete med frostskydd lönar sig. Knappt en vecka in i januari, två veckor efter väderomslag till plusgrader, ökade anmärkningarna i provtvätten och renheten sjönk något. Generellt sett stack inte mängden anmärkningar ut i någon riktning utan låg på en "normal" nivå sett till kampan-

jen som helhet. För odlare som skyddat stukorna med mer än TopTex var generellt betkvaliteten god hela vägen till kampanjsslut.

Att hålla god betkvalitet och kunna leverera varje ton betor är värdefullt, inte minst sent på säsongen när sentilläggen gör betorna extra värdefulla. För den gångna kampanjen har Nordic sugar uppskattningsvis betalat ut cirka 18 400 000 kr i sentillägg till odlare som levererat betor i december och januari.

Önskelistan

Nästa kampanj hoppas vi att läget i omvärlden ska vara stabilt och att samtliga svenska betor ska kunna processas i Sverige. Med detta kommer utmaningen att hålla en hög och stabil avverkningsgrad på sockerbruket. En fråga som är av största vikt inte bara för betodlare utan också har fullt fokus hos Nordic Sugar.

Ida Lindell

Odlingsdata i korthet

	2018	2019	2020	2021	2022	Medel 18-22
Antal odlare	1 330	1 152	1 095	1 004	976	1 111
Areal	30 490	26 600	28 800	27 800	28 900	28 500
Medelareal	22,9	23,1	26,3	27,7	29,6	25,9
Medelsådatum	17 april	7 april	3 april	13 april	5 april*	9 april
Rotskörd, ton/ha	55,2	73,8	68	71,5	64,7	66,6
Sockerhalt, %	17,79	16,51	17,39	17,56	18,25	17,5
Polsockerskörd, ton/ha	9,82	12,18	11,83	12,56	11,80	11,64
Renhet, %	89,9	89	89,5	89,3	90,4	89,6
Kampanjelängd, dygn	105	142	147	140	117**	130

* inkl. omsådd som gjordes på ca 10 % av arealen.

** 288 500 ton betor processade i Danmark.

FOTO: BETODLARNNA

Kall decembermånad utmanade våra grannar

Tyska fabriken Clauen. Besök på tyska fabriken Clauen som tvingats stänga strax innan besöket på grund av dåligt betmaterial. Betorna i bakgrunden transporterades i stället till biogasanläggningar.

December bjöd på utmanande kyla i hela norra Europa. Kylan i kombination med upp till 30 (!) grader varmare runt nyår har inneburit utmanande kampanjer för betor i tex Danmark, Tyskland och England.

Den ”Luciaknäpp” som låg över södra Sverige under mitten av december påverkade även stora delar av norra Europa. Till skillnad från svenska betodare saknar betodlare i t ex Tyskland, Danmark och England vanan och erfarenheten av att frostskydda betor. Dessutom är andelen betor som lagras i marken för direktleverans ofta större än i Sverige.

Slow motion i Danmark

I Danmark har betåret liknat det svenska till stor del. Tidig sådd, medioker uppkomst, 10 procent omsådd, sensommartorka och bra hösttillväxt. En stor skillnad är dock hur man hanterade kylan i december då TopTex bara komplette-

Ruttande beta. Många engelska betor lagras i mark för direktleverans. Kyla i december och värmen i januari utmanade systemet.

ras med plast på fåtalet danska stukor.

Tack vare reducerad fart i fabrikena under kampanjslutet kunde det mesta av skörden processas. Bara mindre mängder fick kasseras eller transporteras till biogasanläggningar. Allt sammantaget landade danska rotskörden på 72,2 ton rena betor med 17,8 procent sockerhalt.

Biogas i Tyskland

Även Tyskland hade sträng kyla under decembers mitt. Lägg därtill en varm nyårshelg

och början på det nya året med temperaturer över 15 grader på vissa håll. Sammantaget innebar detta att frusna betor snabbt tinade och började brytas ner. Dåligt betmaterial gjorde att fabriker fick stänga i förtid och cirka 100 000 ton betor blev biogassubstrat. Skörden slutade en bit under fem års medel på 70,4 ton per hektar och 18,2 procent socker.

Nära katastrof i England

I England har betåret minst sagt varit utmanande. Torka, stora angrepp av betmal (*Scrobipalpa ocellatella*) och decemberfrost följt av en varm start på nya året har gjort att den förväntade skörden är den lägsta sedan kampanjen 1975/76. I skrivande stund (mitten på februari) hankar fabrikena sig allt jämnt fram, men stora kvantiteter betor kasseras dagligen.

Ida Lindell

An Agricultural
Sciences Company

Vinn kampen mot ogräset innan det kommer upp!

Agrofoto

Centium® 36 CS

Ogräsmedel

Använd Centium® 36 CS före uppkomst i sockerbetor, raps, åkerböna och ärtor. CS formuleringen är en moderna mikrokapsel-teknologi som skyddar grödan.

Centium® is trademark of FMC Corporation or an affiliate. FMC är medlem av Svenskt Växtskydd.

fmcagro.se

Agrofoto

**ANVÄND VÄXTSKYDDSMEDEL MED FÖRSIKTIGHET. LÄS ALLTID ETIKETT OCH PRODUKT-
INFORMATION FÖRE ANVÄNDNING. OBSERVERA ALLA VARNINGSFRASER OCH SYMBOLER.**

HOLMER

NYHET!

"En lösning för framtidens huvudutmaningar"

TERRA DOS 5

- Utvecklad & Förbättrad från Terra Dos T4
- MTU-motor med effekt på 652hk/480kW
 - 2-axliga och 3-axliga varianter

EASYLIFT

- Längre ploggen - kör grundare och plockar upp färre stenar
- Lång slaglängd - plogen lyfter över större stenar
- Varje rad individuellt ställbar
- Beprövad och välutvecklad
- Automatisk djupautomatik

Holmer Gebo AB
Hammarlövsbya väg 264-50
23194 Trelleborg

Thomas & Mikael Billing
Holmerlager@gmail.com
0702-26 74 18

TERRA VARIANT

- Offsetspårkörning och Terra-däck
- 585hk / 430kW motoreffekt
- Fullt vridbart trepunktsfäste
- Hel fjädring fram

TERRA FELIS 3 EVO

- 381PS / 280kW Mercedesmotor
- Nytt hydrauliskt drivkoncept
- Största renskapaciteten på marknaden

KLÜNDER

Vi representerar även Klünder –
ett täckningsredskap för TopTex

HOLMER

Nya ansikten på Nordic Sugar

Johan Neikell
Ny VD på Nordic Sugar AB

FOTO: NORDIC SUGAR

Johan Neikell berättar:

”Jag har tidigare arbetat i en rad olika ledande befattningar inom bolaget, bland annat som VD för Nordic Sugar AB 2011–2014.

Min sockerkarriär startade på det då svenska huvudkontoret i Arlov 1996 med ansvar inom logistikområdet. Efter några år med transportinköp, diverse logistikprojekt och annat gick flytten över till försäljning, inledningsvis inom industriförsäljningen. Därefter följde ett antal roller inom försäljning till kunder inom segmentet industri, retail och betfiber/mellass.

Jag kommer axla rollen som VD parallellt med att jag behåller ansvarsområdet för försäljning och marknadsföring av socker i norra Europa samt betfiber/mellass inom Nordzucker-koncernen. Min arbetstid kommer att delas mellan de danska och svenska kontoren.

I mån av tid, spenderar jag gärna fritiden med vänner, på resande fot, i skidbacken, i skogen, med fysisk aktivitet eller någon annan kul aktivitet. Gärna tillsammans med min fru och de två numera vuxna barnen.”

Den 1 mars tillträdde Johan Neikell som VD för Nordic Sugar AB. Johan efterträder Jesper Thomassen som tidigare ansvarat för både danska och svenska Nordic Sugar, men som framöver fortsätter som VD enbart för den danska enheten, Nordic Sugar A/S.

Gunnar Brahme och Camilla Anderberg Ferraz Nya betkonsulenter på Agricenter

FOTO: NORDIC SUGAR

Gunnar Brahme berättar:

”Sockerbeter är något som upptagit en stor del av mitt yrkesverksamma liv och som framför allt tog fart efter avslutade studier vid SLU Alnarp. Dels efter jobbet som växtodlingssäljare och senare som betfrösäljare.

Jag är uppvuxen på min föräldragård utanför Lund och driver nu eget lantbruk tillsammans med sambo och två barn.

I min roll som betkonsulent förväntar jag mig en fortsatt lärorik tid samt att jag vill vara ett aktivt bollplank till odlarna under odlingsäsongen och vidare in under kampanjen.

Jag ser fram mot den kommande säsongen och givande möten ute i fält både i grupp och på tu man hand.”

Du når Gunnar på:

0709-53 72 22

gunnar.brahme@nordzucker.com

Camilla Anderberg Ferraz berättar:

”Uppvuxen och fortsatt bosatt i Arlööv började jag mitt yrkesverksamma liv på sockerbruket där. Efter det har jag hunnit arbeta både med växtskydd och utsäde på Jordbruksverket, spannmålssupport på Lantmännen samt sju kampanjer på Örtofta sockerbruk.

I juni 2022 avslutade jag min Lantmästarutbildning och sökte mig då tillbaka till Örtofta för att återigen arbeta med sockerbeter.

I min roll som betkonsulent vill jag bygga upp ett nära samarbete med alla oerhört duktiga betodlare och vara behjälplig under hela odlingsåret. Jag kommer även att arbeta aktivt med våra informationskanaler såsom appen, hemsidan och youtube för att optimera användbarheten i dessa för odlarna. Jag ser fram mot den stundande våren och de möjligheter den för med sig.”

Du når Camilla på:

0709-53 71 06

camilla.anderbergferraz@nordzucker.com

Den ljusnande framtid är vår

FOTO: BETODLARNA

Podiet vid WABCG-mötet. Generalsekreteraren Timothé Masson (i mitten) ledde WABCG-mötet i London, där medlemmarna fick en bra översikt om vad som sker på sockermarknaden.

Glada miner och tecken på mer tillförsikt syntes hos delegaterna när WABCG (World Association of Beet and Canegrowers) möttes i november för första gången på tre år i London. Bekymmer såsom stigande kväve- och energipriser diskuterades flitigt i en alltmer osäker värld, men glädjen att äntligen få betalt för sockret gick inte att ta miste på.

WABCG är en organisation vars syfte är att föra samman bet- och sockerrörsodlare världen över för att utbyta kunskaper inom teknik, utveckling och marknad.

WABCG har ett 30-tal medlemmar däribland Sverige. Övriga medlemmar är flertalet europeiska länder samt stora producenter av sockerrör såsom Brasilien och Australien. Även delar av USA:s sockerbetsodling deltar, så den internationella erfarenheten spänner över en stor bredd.

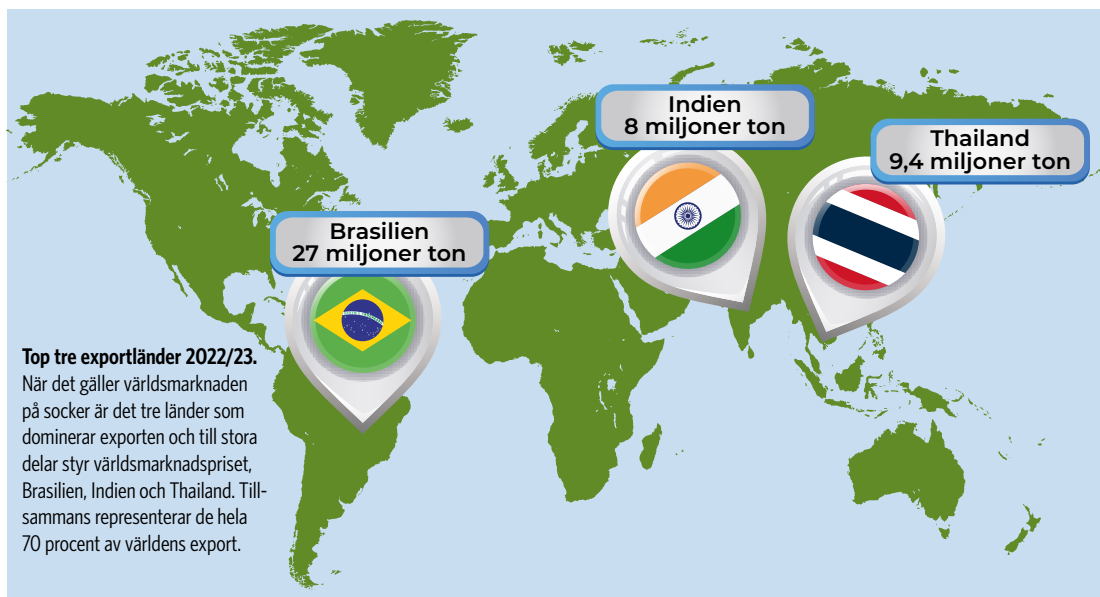
Ljuspunkter i mörkret

Mötet i London hölls sedvanligt i Canary Wharf, i ett grått och trist England, där pessimismen tagit nya grepp efter osäkerheten kring Brexit och ständigt nya premiärministrar som flyttar in och ut på Downing Street 10. Men inom

sockernäringsen presenterade föredragshållarna från ISO (International Sugar Organization) en betydligt ljusare bild om vår egen sockermarknad.

Ny marknadssituation

Efter många år av överproduktion och stora lager har produktionen minskat de senaste åren. Samtidigt har konsumtionen, som gick ner i spåren av restriktionerna under Covid, åter vänt tillbaka. Sammantaget ett helt nytt prisläge på sockermarknaden. Världslagren har minskat från nästan 50 procent av årskonsumtionen till drygt 35 procent, vilket gör marknaden mer nervös. Drygt 1/3-del av världs-

konsumtionen låter mycket, men världens export är beroende av några få länder som exporterar socker, och sker något hos dem får det snabbt effekter på världsmarknaden.

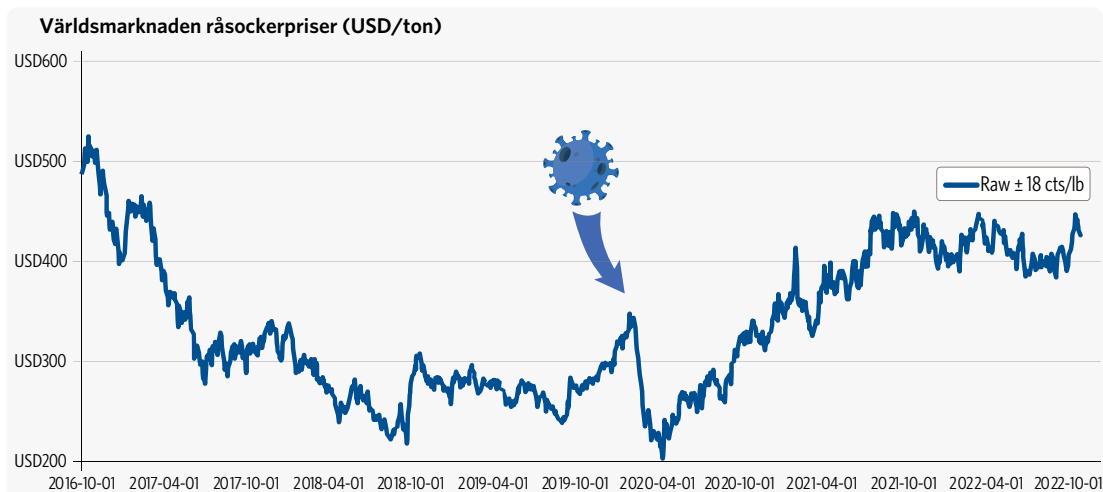
De tre giganterna

Brasilien är som bekant en gammal dominant på världsmarknaden med ett konkurranskraftigt socker och har därför alltid störst påverkan på världsmarknaden. Indien, som är världens största producent av socker, men som konsumerar det mesta själva. Trots detta har man under de senaste tio åren exporterat mellan 5 och 10 miljoner ton socker (cirka hälften av EU:s totala produktion).

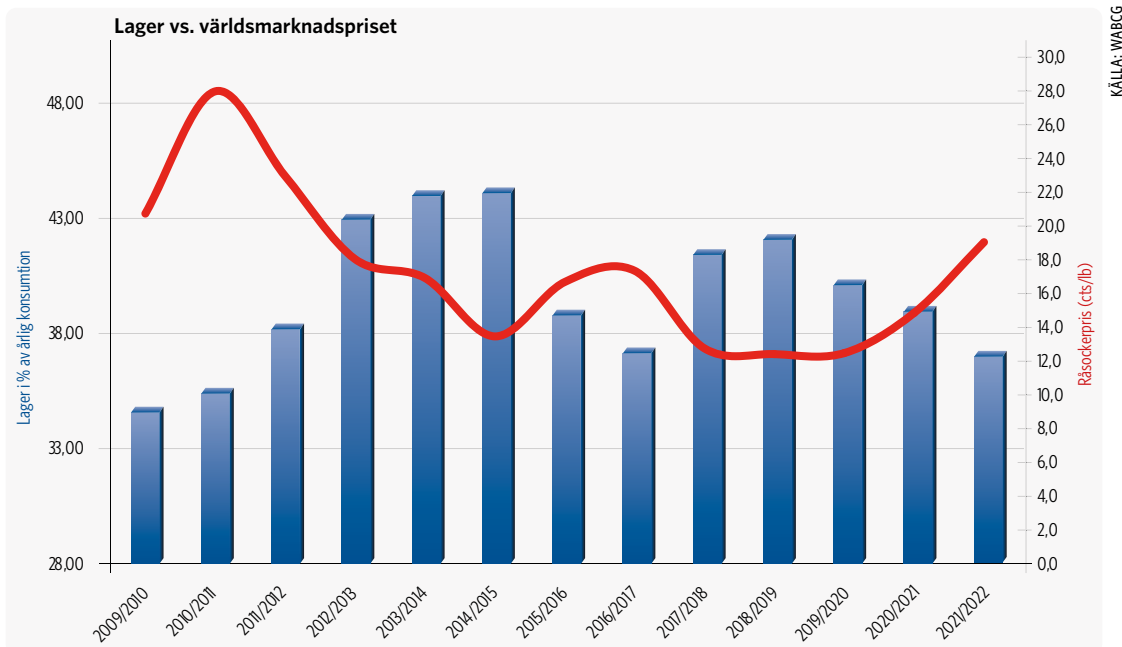
Men inför den kommande kampanjen spås exporten gå ner då årets skörd inte når förväntningarna. Thailand är en annan stor exportör, som dock haft en minskad sockerproduktion under en period, då man avreglerat sin egen produktion. Likt EU hade

ten av EU:s totala produktion). Men inför den kommande kampanjen spås exporten gå ner då årets skörd inte når förväntningarna.

Thailand är en annan stor exportör, som dock haft en minskad sockerproduktion under en period, då man avreglerat sin egen produktion. Likt EU hade

Ökat sockerpris. Precis som inom EU har vi idag det högsta sockerpriset på världsmarknaden på sex år, vilket får många av världens sockerprocenter att åter se ljus på framtiden.

Minskade lager ger ökat pris. De minskade sockerlagren vi just nu ser ger omedelbart effekt även på världsmarknadspriset som stiger.

man kvoter med A- respektive B-socker, vilket nu är historia. Lönsamheten sjönk och produktionen minskade när marknadsstöden försvann. Men nu när världsmarknadspriserna återigen stiger kommer intresset tillbaka i Thailand som spås exportera 8–10 miljoner ton under 2023.

Sammantaget förväntas ett år där produktionen överstiger konsumtionen. Men tecken på att den indiska produktionen inte når de nivåer man först förutspådde, så håller det internationella sockerpriset sig kvar på de goda nivåerna från i höstas.

Marknaden i EU

Tittar vi på den europeiska marknaden lider den också av underskott efter en torr sommar och minskad areal. Till-

fälliga spotpriser på över 1 000 euro per ton, vilket därför ger industrin starka kassafflöden. Något som också behövs efter flera år av pressad lönsamhet.

Upphörandet av kvoterna år 2017 ledde till en produktions-iver bland våra europeiska kollegor samtidigt som prisnivån gick ner på den internationella världsmarknaden. Vi minns alla de tuffa åren sockerindustrin upplevde fram till och med pandemin. Nu måste EU importera socker med importtullar och med dyra importtullar borde vi se goda priser inom den europeiska unionen under de kommande åren.

Slutsatser

En god och stabil prisnivå kommer framgent att behövas för att såväl industrin som vi odlare ska se framtiden an med till-

försikt. En stor del av investeringarna kommer nu att läggas på energisidan. Energi är en betydande kostnad efter råvaran (sockerbetor). Dessutom vill man göra sig mindre beroende av geopolitiska spänningar. Omvärlden ställer också allt hårdare krav på att reducera utsläppen av CO₂.

Positivt på sockermarknaden just nu är att vi kanske kan börja prata om det "vita guld" igen. Slutligen riktar jag ett stort tack till Timothé Masson och hans kollegor för ett intressant möte i London, som vittnar om en tillförsikt inom socker-ervärlden vi inte sett på länge.

Jacob Bennet

RADRENSNING JORDBEARBETNING SÅDD

Steketee EC-WEEDER

Diamant 16

Rubin 10

Karat 10

Solitair DT

LEMKEN lantbruksmaskiner är utmärkande, inte bara för att färgen är blå, utan framförallt på grund av hög kvalitet, mångsidighet och modern design. Mer än 1700 anställda arbetar kontinuerligt med att utveckla lösningar som optimalt uppfyller framtidens krav för den svenska lantbrukaren. Kör LEMKEN 2023!

- Steketee radrensare till alla radsådda grödor med möjlighet till kamerastyrning, samt ISOBUS med GPS-aktivering.
- Karat 9 kultivator eller Rubin tallriksredskap är de optimala maskinerna för jordbearbetning i alla förhållanden.
- Såmaskiner finns från 4–12 meter, med eller utan kombi. Dessa ger en jämn uppkomst och ett positivt resultat i Era grödor.

Kontakta din LEMKEN återförsäljare

LEMKEN agent: Mats Jönsson

Mobil: 070 655 01 10, Mail: m.jonsson@lemken.com

www.lemken.com

Knickarps Bil & Traktor AB Tel: 0411-711 50

AT Fordonsservice AB Tel: 042-33 50 22

RJ Maskiner AB Tel: 042-815 15

MaskinGruppen AB Tel: 046-20 52 70

Följ LEMKENSVERIGE

på Instagram

och Facebook

 LEMKEN THE AGROVISION COMPANY

Du kan synas här

Betodlaren

Annonsera i Betodlaren!

Annonsbokning och mer information:

Thomas Jönsson

Mobil: **0708-20 46 37**

Mail: **thomas.jonsson@thoj.se**

Annonsstopp för nästa nummer är den 19 maj.

Svensk mikronäring

– från Piteå till Adelaide

Följ oss

Nya produkter!

NoroTec Foliar Smart

• Fokus på mangan och fosfor men även B, Cu, Fe, K, Mg, Mo, N, S och Zn

NoroTec Majs - B, K, Mg, Mo, N och Zn

- NoroTec Mangan
- NoroTec Universal
- Flytande Bor 150
- NoroTec Raps

NoroTec™ mikronäringsprodukter

- Bästa behandlingseffekt och odlingsekonomi.
- Överlägsen upptagning i växten.
- Enkel användning och lagring.
- Mycket goda blandningsegenskaper.

Beställ produkterna av din växtskyddsleverantör.

För mer info besök www.norotec.se eller ring 0411-406 60.

LMI
JORDNÄRA EXPERTER

Tillverkar NoroTec-produkterna.
Gör dessutom växtanalyser, jord-
analyser och markkartering.

NoroTec™

Hållbart brukande och medvetna konsumenter

FOTO: BETODLARNA

Information i fält. James Beamish (t v), ansvarig för jordbruket på Holkham, berättar om betodling och strategier för hållbart brukande av Holkham.

Under mötet med WABCG gjordes ett besök på Holkham, beläget nära kusten i östra England. En imponerande egendom där besöket kretsade runt hållbart jordbruk, betor, besöksnäring och marknadsföring av jordbruket och dess produkter.

Holkham farm brukar 3 700 hektar egen åkermark i en sex-årig växtföljd med höstkorn, höstraps, höstvetete, sockerbetor, vårkorn och potatis.

Sockerbetor odlas årligen på cirka 330 hektar och i genomsnitt skördar man 78 ton betor per hektar. Marken är generellt lätt och betor skördas hela

vintern för direktleverans till sockerbruket.

Framtidstänk

Holkham har under flera hundra år lagt stor vikt vid att förvalta egendomen för framtiden.

För jordbruket betyder det att stort fokus ligger på att bruka marken på ett sätt som väver

Ida Lindell och Jacob Bennet. Betupptagning pågick under studiebesöket. Ida Lindell och Jacob Bennet passade på att inspektera betkvaliteten.

ihop jordbruk med omgivande miljöer och övrig verksamhet på bästa möjliga sätt.

Målsättningen är att vilt, besöksnäring, jordbruk, djurhållning, skogsbruk, parkmiljöer, kustlandskap och naturreservat ska komplettera och bidra med mervärden till varandra, inte konkurrera med varandra.

Mellangrödor

Ett exempel på strategi som skapar mervärde på flera sätt är mellangrödan. Förutom att minska risken för närings-

läckage och bidra till förbättrad struktur och mer organiskt material i marken, väver den samman jordbruket med vilda miljöer och djurhållning.

Mellangrödan betas av gårdens får och nötkreatur under vinterhalvåret, vilka i sin tur bidrar med gödsel. Dessutom väljs mellangrödor som gynnar stora och små vilda djur.

som årligen lockas till Holkham för sandstränder, konstgalleri, parker och naturområde.

Med besökscentra och informationsskyltar längs markvägar och promenadstråk informeras besökare bland annat om driften på egendomen genom tiderna, om de grödor som odlas och om de produkter som råvarorna används till.

Konsumentinformation

I verksamheten läggs också stor vikt vid att öka medvetenheten hos de besökare, konsumenter,

Ida Lindell

Sockermontern. Monter om betodling och socker på Holkhams besökscenter.

Holkham egendom. Beläget nära kusten i östra England lockar Holkham egendom besökare för sandstränder, konstgalleri, parker och naturområde.

GRIMME MATRIX-serien

GRIMME
www.grimme.dk

MATRIX 1200 & 1800

- Exakt fröplacering
- Elektronisk drivning och Section Control
- Framtidssäker betjäning - ISOBUS standard

Följ oss på
Facebook

**SÄLJ &
RÅDGIVNING**

Uffe Jensen
+45 4028 1374
uj@grimme.dk

GRIMME Rexor 6200 Platinum

År 2019 - 2075 timmar
Renoverad
incl. säsongsgaranti SEK **3.700.000**

GRIMME Rexor 6300 Platinum

År 2020 - ca. 2100 ha
Renoverad
incl. säsongsgaranti SEK **4.598.000**

Se begagnade
betupptagare
på
www.grimme.dk

GRIMME Skandinavien

Chr. Hyllebergs Vej 9-11 • DK-8840 Rødkærsbro • +45 8665 8499 • grimme@grimme.dk

Namn: Sten Segerslätt

Ålder: 66

Utbildning: Agronom

Drivit lantbruk sedan: 1982

Bor: Rosenhalls Gård, Billeberga

Familj: Fru Christina och Desirée 35, Jakob 31, Adam 24, två barnbarn

Verksamhet: Konventionell drift (270 ha egen mark). Salix till utsädesproduktion och energiflis. Entreprenad. Salixplantering och salixskörd med BioBaler samt direktflisning.

Grödor: Femårig växtföljd höstvet, raps, höstvet, sockerbetor, malkorn.

Uppdrag i Betodlarna: Medlem i Betodlarrådet sedan starten 2018

DEL 5

I artikelserien "Vi lär känna Betodlarrådet" bekantar vi oss med Betodlarrådets medlemmar, en i taget.

Betodlarrådets syfte är att, vid behov, stötta styrelsen, öka bredden i styrelsens arbete och att vara en viktig länk mellan betodlarna och styrelsen.

Betodlarrådet består av tolv medlemmar som väljs in av medlemmarna på föreningsstämman.

Kontaktuppgifter till Betodlarrådet: www.betodlarna.se/om-oss.

Tidigare publicering av Betodlarrådets artiklar:

Del 1, Johan Knutsson, nr 1-22

Del 2, Freddy Bengtsson, nr 2-22

Del 3, Johan Hoolmé, nr 3-22

Del 4, Christian Andersson, nr 4-22

”Dags för

Efter drygt 40 år som lantbrukare är det dags att planera för nästa generation. Inget är bestämt men äldsta dottern Desirée har räckt upp handen och är intresserad, vilket hennes syskon tycker blir en bra övergång.

Just nu jobbar Desirée på gården och går samtidigt en grundkurs på distans på Vreta Utbildningscenter. Hon har tagit sprutcertifikat, går betodlarkursen som NBR kör, snappar upp infoträffar etc. I höstas gjorde hon kvävevägen, intressant om vi kan spara kväve nu till våren.

Till hösten bestämmer hon med sin familj om det är detta aktiva liv som de ska fortsätta att förvalta till nästa generation. Visst behövs en förnyring och det är dags att släppa fram nästa generation innan de hunnit fylla 40. Våldigt spännande hur svaret ska bli!

Många projekt på gång

När jag var färdig maskinagronom kallade många mig för Turbo, kopplat till alla mina projekt, som jag hela tiden drog i gång.

Som exjobb på gymnasiet konstruerade jag en rörlig uppdragarplog till fars fantomen maskin, ja så hette den enradiga Hilleshögsupptagaren, allt för att få upp så lite lera som möjligt i rensskruven.

För 40 år sedan byggde jag

nästa generation betodlare

Nästa generation. Min dotter Desirée och barnbarnet Ebba, två år, inspekterar såbruket.

en nioradig kombisåmaskin för sockerbeter. En Unicorn med en Tume radgödslare framför. Efter något år gick jag tillbaka till konventionell gödsling, harvning och sådd. Vid den tiden provade jag även direktsådd såväl med Bettinson (föregångare till Rapid) och Wibergs Will-Rich med gåsfotsskär. Tyvärr blev det aldrig lika bra som en riktig plöjning, vilket fortfarande är en säker jordbearbetning. Nu lägger jag en ProBeta som grund och kompletterar med extra kväve. Fosfor är bra på

gården så därför kör vi kalisalt separat.

Stort teknikintresse

År 1996 började jag importera Riecam sexradiga betupptagare. Vid den tiden helhydrauliskt och än idag en fantastiskt fin, robust upptagare. Den maskinen kommer att gå 25 år till! Några nioradiga Agrifac kom också in på den svenska betarenan.

Mitt teknikintresse har idag landat i Skånes Maskinstationsförening och samtidigt i LRF:s delegation LRF Entreprenad. Från LRF Entreprenad

är jag representant i Ceettar, som är Europas samlade entreprenörer, har 150 000 medlemmar inom lantbruk, landsbygd och skogsentreprenad och kan driva frågor som är viktiga ur svenskt perspektiv.

Energi i fokus

Mitt intresse för energi har alltid varit stort. På gården har jag satt upp 150 kW solceller. Salixen som energigröda har idag fått en renässans, där värmeverken står i kö för flisen. Biokolproduktion från Salix gäller vissa värmeverk allra mest.

Detta är klimatsmart, miljövänligt och hållbart för den biologiska mångfalden.

Sedan tio år tillbaka korsar vi fram egna sortskyddade kloner med grymt hög avkastning. Inför denna skördesäsong har jag nu investerat i en Claas Jaguar 840 med specialskördebord för Salix, en hög kapacitet på 100 m³/tim.

Extremt sockerår 2022

Aldrig är två år lika. 2022 var extremt, sällan har vi väl upplevt god skörd med stor efterfrågan till bra priser. Betorna såddes tidigt 24 mars, det är ju så vi har fått lära oss att ju tidigare jorden reder sig, börja med att så betan. Lika säkert som amen i kyrkan kom så bakslaget. Betorna blev för djupt sådda med i genomsnitt 2,5 betor per meter i uppkomst. Jag räknade och räknade. Efter konsultation med Anders Rydén och Anders Lindqvist, så behöll jag betorna utan omsådd.

NBR:s försök visade i efterhand ett positivt netto på 2 277 kr per hektar med 2,5 betor per meter jämfört med omsådd. Jag tror att många hade för bråttom att sätta i harven och börja om. Skörden slutade på knappt 13 ton socker vilket man bara kan glädjas åt i efterhand.

Renhet och jordprov

Äntligen försvinner efternackningen och det administrativa avdraget på 3,65 procent. Renheten kommer bli högre, men inte kopplat till verkligheten som jag anser. Jag har vid flera tillfällen slumpmässigt tagit

Assistent. Ebba gillar att följa med morfar på jobbet. Vad månne bliva?

ut betor efter att de passerat renslastaren och jordhalten är max 1-2 procent på betan. Allt vägt på en brevvåg i gram, betan renskrubbad med varmt vatten och skurborste.

Något som jag tagit upp och lyft i Betodlarrådet är att Nordic Sugar kan sluta med jordprovtagningen. Odlarens ansvar slutar i betstukan sedan kommer köparen och renslastar.

Tittar man på statistiken i hela odlingsområdet så är variationen max plus minus en procentenhet i renhet. Jag anser att odlarkollektivet avräknats för liten mängd betor i förhållande till verklig inleverans. Betorna är ju så rena efter renslastaren. Genom att slo-

pa renhetsanalysen helt hade dessutom bruket kunnat spara 30-40 miljoner som de nu investerar i en ny bettvätt.

Tyvärr blir detta bara en vision. Är det något som jag tycker ska ändras omgående så är det var i lasset provet tas ut. Mitt förslag är att skippa de två platserna mitt i lasset och behålla de fyra ytterproven. Rent statistiskt kommer vi få ett mer representativt prov. Efterlyser också en större transparens gällande variationen i renhet mellan de olika provpunkterna.

Nya insatser 2023 och vårt bästa betår någonsin ligger framför oss. Så lycka till med sådd, sprutningar och skörd!

EDENHALL

ROPA

TIGER 6s

PANTHER 2s

ROPA Tiger 6s & Panther 2s -

Originalalet bland maskiner, marknadens starkaste motor

ROPA Maus 6 -

Med rätt balans och nu med stenfrånskiljning

MAUS 6

**EDENHALL MEK.
VERKSTAD AB**

253 41 Vallåkra Tel: 042-32 40 50
www.edenhall.se

Contact:

ROBERT WILHELMSSON
Mobile: +46 70 655 60 58
robert@edenhall.se

MARKUS PRATELLI
Mobile: +46 79 300 80 10
markus.pratelli@ropa-maschinenbau.de

Modern teknik för betodling på Eima

Fingerhjul ersätter skyddsplåtar. Skyddsplåtar när sockerbetorna är små kan senare ersättas med fingerhjul som rensar in mellan plantorna när betorna blivit större.

Row-Master från Bednar. Radrensaren Bednar Row-Master har en frigångshöjd på hela 90 centimeter och varje radenhet kan individuellt lyftas 45 centimeter. Två kraftiga tallrikar styr maskinen rätt efter GPS och/eller kamerastyrning. Maskinen går därmed fritt bakom traktorn som därmed inte påverkas av några sidokrafter.

Sockerbetor är en viktig gröda inom italienskt lantbruk och maskiner inom betodling omfattar en betydande del av lantbruksutställningen Eima i Bologna. Utställningen ägde rum den 9 till 13 november förra året.

En intressant maskin är en ny radrensare från tjeckiska Bednar. Fabrikatet representeras av Lantmännen Maskin, men gör inte mycket väsen av sig i Sverige ändå. De har stort fokus på stora maskiner inom jordbearbetning och sådd, men på Eima

i Bologna stod även en mekanisk radrensare i deras monter.

Row-Master från Bednar

Radrensaren från Bednar heter Row-Master och finns i flera arbetsbredder och med många olika verktyg. Varje radenhet

stys individuellt med hjälp av hydraulik så att verktygen arbetar med rätt djup även om fältet är ojämnt. Maskinen stys i sidled med hydraulik som i sin tur får sin information från kamera och/eller GPS. Radenheterna lyfts och sänks individuellt vid vändtegen med GPS.

Radavståndet kan ställas från 45 till 80 centimeter och därmed passar den till allt från sockerbetor till majs.

Med en fronttank på traktorn kan maskinen utrustas med agregat som sår en mellangröda i gångarna i samband med mekanisk ogräsbekämpning i huvudgrödan.

Bednar har märkt av ett ökat intresse för mekanisk ogräsbekämpning i radsådda grödor i hela Europa och har ökat produktionen av dessa maskiner under senare tid.

Orio 1.1 från Naio

Önskar man inte sitta med i traktorn när sockerbetorna

Orio 1.1 från Naio. Naio Technologies är en fransk tillverkare av fältrobotar. Den här maskinen är en redskapsbärare som kan användas till många olika arbeten från jordbearbetning till sådd och mekanisk ogräskontroll. Den kan även köra själv över fältet för att ansamla data av olika slag.

rensas från ogräs finns det i dag flera fabriker av fältrobotar som kan lösa arbetsuppgiften. På Eima i Bologna visade franska Naio Technologies Orio 1.1 en maskin som går på el och som väger 1 250 kg. Den kan hantera och lyfta ett redskap som väger upp till 1 000 kg och kan köras i sidolug upp till fem procent.

Orio 1.1 har fyrhjulsdrift och fyrhjulsstyrning och redska-

pet monteras mellan fram och bakhjul i en trepunktslyft som sitter precis bakom framhjulen. Det ger maskinen stabilitet och kontroll över redskapet. Maskinen stys av RTK och GPS och grödan detekteras av kameror som styr exempelvis radrensaren. Enligt uppgift från tillverkaren är Orio 1.1 enkel att använda.

Maskinen har fyra motorer på vardera 3 kW effekt. Drivspänningen är 48 volt och som standard har Orio 1.1 fyra batterier på 21,5 kWh vardera. Som tillval kan den utrustas med sex batterier. Maskinen är 2,1 meter hög och har en toppfart på 5,5 km/h.

För säkerheten är den utrustad med stötfångare som omedelbart stannar maskinen om dessa stöter på ett hinder. Den har även ett virtuellt staket som den inte kan arbeta utanför.

Olika verktyg. Orio 1.1 utrustad för mekanisk ogräsbekämpning. Flera olika verktyg finns.

Text och bild
Anders Niléhn

Vi önskar dig en god odlingssäsong 2023

Besök vår
webbshop!

Besök hilleshogbeetshop.se

Välkommen att kontakta
Per Jonsson beträffande
din betodling.

per.jonsson@dlf.com

+46 418 395 019

Tattoo

- God avkastningspotential under svenska förhållanden
- Snabb uppkomst, bra rotform och stor blast

Fanfare **NYHET!**

- Bra bladfäste och slät rot
- Hög renhet och bra sockerhalt

Nakskov **NYHET!** OCKSÅ I DANMARK

- God all-rounder för lågt till medium tryck av nematoder
- Mycket hög renhet

Davinci **NYHET!** FRÅN DANMARK

- Väl beprövad och stabil sort
- Mycket hög renhet

Aragon **NYHET!** OCKSÅ I DANMARK

- Högt och stabilt utbyte
- Mycket hög renhet

Trixx **NT**

- Robust sort med stor blast och god marktäckning
- Slät rotform främjar hög renhet

Fortnox **NT**

- Bra sockerhalt och kvalitet
- Passar nematodinfekterade fält

Castello **NT**

- Passar både nematodfria och infekterade fält
- Mycket hög renhet

Catapult **TESTSORT**

- Stabil all-rounder för lågt till medium tryck av nematoder
- Förbättrad sockerhalt och blast som täcker raderna

Troop **TESTSORT**

- Robust sort för svenska förhållanden
- Bra rotform med få Aphanomyces-symptom i NBRs screening

Rent från ogräs på Agromek

Cameleon radhackare. Bred och stabil. Ny radhackare med tolv meters arbetsbredd av märket Cameleon från svenska Lyckegård visades på danska Agromek i månadsskiftet november/december år 2022.

Lyckegård har vidareutvecklat sin radhacka inom produktgruppen Cameleon. Nu finns den i en version på tolv meter och det är en riktigt kraftig maskin. Detta ökar maskinens kapacitet att utföra noggrann och precis radhackning.

Radhackan, som visades på Agromek i slutet av 2022, är byggd på samma pålitliga system som Cameleon såmaskin och styrs med antingen kame-

ra eller traktorns GPS för exakt radföljning. Trots den nya radhackans stora arbetsbredd och kapacitet är dragkraftsbehovet litet, innebärande att en traktor med 120 hästkrafter räcker för att dra en tolv meter bred hacka.

Cameleon från Lyckegård
Cameleons unika uppbyggnad garanterar att redskapet är helt sidstabil och att hackskären inte böjs bakåt. Jordbruksmaskinen Cameleon är en av maskinerna som bedöms ha stor

potential på den europeiska marknaden. Därmed är Lyckegård i färd med att vidareutveckla maskinen för att möta den europeiska lantbrukarens framtida behov.

- Vi har under den senaste perioden ägnat fler resurser åt vår produktutveckling för att i framtiden kunna erbjuda alltmer högkvalitativa maskiner. Intresset för mekanisk bekämpning av ogräs ökar i Europa i takt med att färre använder kemiska bekämpningsmedel.

Att lansera en tolv meters radhacka är en del i strategin att kunna möta alla lantbrukares behov och stärka vår tillväxtresa i Europa, kommenterar Christian Bjärntoft, VD för Lycke gård.

FlexTank från Danfoil

Danska växtskyddsspruttillverkaren Danfoil visade en ny fronttank med egen pump och datorstyrning.

FlexTank heter den och kan användas till en potatissättare för att applicera betningsmedel eller växtnäring i samband med sättnings. För växtskydd på en radensare med munstycken över raden eller i huvar i gångarna, eller som extra tankkapacitet till en bogserad eller buren växtskyddsspruta bakom traktorn.

Maskinen har datorstyrning och kan stänga av och slå till sektionvis.

Sprutor från Stekete

År 2018 köpte tyska Lemken nederländska Stekete som tillverkar radensare av olika slag. Utvecklingen av maskiner på Stekete har gått vidare och nu finns även växtskyddssprutor på radensarnas ram. Det kan vara munstycken som sprutar herbicider i raden och mekaniska verktyg som arbetar i gångarna eller även växtskyddsmedel i gångarna som på den maskin med huvar som visades på Agromek.

Danfoils FlexTank. Danfoils FlexTank finns i storlekarna 1 500 och 1 900 liter och är egentligen en komplett växtskyddsspruta fast utan ramp. Den monteras i traktorns frontlyft och drivs med hydraulik.

Hardis pulssystem. Hardis pulssystem där munstyckena kan öppna och stänga 20 gånger per sekund går nu i serieproduktion och finns som tillval på flera av fabrikatets växtskyddssprutor. Genom den tekniken kan dosen minskas eller ökas utan att trycket förändras. Växtskyddssprutan kan köras i variabel hastighet och exakt rätt mängd vätska kan sprutas ut med bibehållen droppstorlek.

Steketes nya huvar. Med Steketes nya huvar i tre olika storlekar kan ogräspreparat sprutas i många olika grödor för bekämpning i gångarna. Ett munstycke rakt över raden kan applicera herbicid rakt över grödan.

Text och bild
Anders Niléhn

Rejält lyft för dansk radhacka

TRV-teknik. Genom åren har TRV-tekniken förfinats och optimerats in i minsta detalj, med en patenterad sektionlyft, otaliga justeringsmöjligheter och världens första kamerastyrda radhackare med individuella ramar som var och en styrs av en kamera.

Danska Thyregod har tillverkat radhackor i mer än 25 års tid och har i dag bland de mest avancerade maskinerna på marknaden med flera viktiga patent. Med Väderstad som ny ägare och distributör kan produktionsen av de populära maskinerna öka rejält.

Svenska Väderstad är en ledande tillverkare inom maskiner för jordbearbetning och sådd. Man ligger i den absoluta framkanten när det gäller ny teknik för att underlätta för lantbrukaren att minska sina kostnader och öka intäkterna.

Moderna radhackor

I en tid då fokus ligger på att minska mängden herbicider i växtodlingen blir mekanisk ogräskontroll allt viktigare. Detta är en av bakgrunderna till att Väderstad nu får radhackor i sitt sortiment.

– Vi har naturligtvis tittat på möjligheten att konstruera en egen maskin inom detta om-

råde, men genom att förvärva Thyregods radhackor vinner vi mycket tid. Det är dessutom en fantastiskt fin maskin som stämmer bra överens med vårt kvalitetstänk, säger Henrik Gilstring, VD på Väderstad.

Thyregod har moderna radhackor med kamerastyrning och flera viktiga patent.

Väderstad har köpt produkten radhackor av danska Thyregod, men tillverkningen fortsätter initialt i dansk regi och i den nuvarande produktionsanläggningen i Danmark.

Ökad produktion

Maskinerna kommer att bli röda med Väderstad-dekaler

En unik ramlösning

TRV Swingkings ramlösning gör det möjligt att använda två ramar i en huvudram och därmed öka effektivitet och spara in antal överfarter för lantbrukaren. En annan styrka är den höga huvudramen tillsammans med en patenterad lösning för att lyfta radenheterna och på så sätt ytterligare minska risken för skador på de sådda grödorna, samtidigt som tidsfönstret för användning av radhackan ökar.

och redan nu flyttas den framtida produktutvecklingen av maskinerna till Väderstad.

Nyheten har rönt stor uppmärksamhet i dansk lantbrukspress på ett positivt sätt.

Förändringen för Thyregod är att de kan producera fler radhackor framöver jämfört med i dag och Peter Erik Hansen, styrelseordförande i Thyregod konstaterade:

– Ett sådant här starkt produktsortiment behöver lyftas till världen av ett starkare distributionsnätverk än vad vi har kunnat erbjuda. Teamet här på Thyregod har utvecklat och förfinat tekniken i nära samarbete med våra kunder. Vi kan vara stolta över det och samtidigt glädjas över att våra produkter framöver kommer vara en stor del i att minska användningen av kemiska bekämpningsmedel i stora delar av världen.

Text och bild
Anders Niléhn

Läs mer om
tjänsten

Produktchef Växtskydd söktes!

Vi söker dig som vill och kan vägleda och inspirera våra säljare till att prestera resultat och utveckla sin försäljning inom växtskyddsområdet. Du har en god analytisk förmåga och stor marknadskännedom inom lantbruket.

Du får gärna ha mångårig erfarenhet av försäljning i lantbrukssektorn, och försäljning inom området växtskydd är meriterande. Du är van vid högt tempo genom att skapa en strukturerad tillvaro.

Du utgår från vårt kontor i Knästorp utanför Lund i Skåne, alternativt vårt huvudkontor i Lidköping. Vi finns i hela landet och det blir ditt arbetsområde, med hjälp av säljarna du kommer att arbeta nära tillsammans med.

Intresserad?

Kontakta **Johanna Öwall** som blir din chef. Har du frågor, ring: 010-130 83 14. Skicka din ansökan med CV och personligt brev till johanna.owall@svenskafoder.se

Sänd gärna din ansökan snarast.

Intervjuer görs löpande.

Tillsammans skördar vi framgång!

ADAMA

ETHOSAT®

Klassikern är tillbaka!

LÄS MER

**Mot ogräs i
odlingar av
sockerbeter,
foderbeter och
rödbeter.**

Fyra fakta om Ethosat®

- Stärker upp effekten på de flesta förekommande ogräsen i sockerbeter
- Bra effekt på svinmålla, näva, plister m fl
- Kan användas som blandningspartner i Conviso sockerbeter
- Total dos 0,6l/ha som med fördel kan fördelas på tre behandlingstillfällen 0,2l/ha *3gr

Medlem i Svenskt Växtskydd. Använd växtskyddsmedel med försiktighet. Läs alltid etikett och produktinformation före användning. Observera alla varningsfraser och symboler!

OGRÄSMEDEL

Listen - Learn - Deliver

ADAMA.COM

Femtioårshändelse

Förra årets säsong med omsådd areal på omkring tio procent kommer gå till historien. Det är nästan femtio år sedan det var så stora problem. I mitten av sjuttio-talet såddes 4 500 hektar betor om på grund av insektsskador och ytterligare stora arealer hade ojämna och glesa bestånd. Vi kan alltså räkna med att 2022 års start på betsäsongen är en femtioårshändelse!

Det var flera extrema händelser som orsakade problem med uppkomsten av sockerbetorna och aldrig förr i modern tid har så många hektar blivit omsådda. Lärdomen är att sådden måste göras med absolut största omsorg. Tänk på att sådjud och frötäckning inte är samma sak, när det nu åter är dags att finlira i betsådden. Läs mer i detta nummer om hur det gick, om när beslutet att så om är rätt och hur sockerskörden påverkas av glesa bestånd.

Ogrässtrategier

Efter sådden går det ofta snabbt till ogräsbekämpningen, som också den måste timas minutiöst. I detta nummer går Rikard Andersson igenom strategin och de aktuella tillämp-

ningar som fungerar bäst. Vi har också en ökad risk för resistensutveckling att ta hänsyn till så uppmaningen är tydlig att aldrig släppa fram ogräsen och tänka över hela växtföljden vid planeringen.

Insekterna

Det är ovanligt att insekstrycket blir så hårt att en bekämpning ger effekt på sockerskörden i försöken. Det gäller alltså att ha "is i magen" och skona nyttoinsekterna. Fortsätt att ha koll på prognos- och varningstjänsten som tillsammans med väderleksrapporten ger en bra fingervisning. Samtidigt är det inte enkelt att veta hur mycket en sockerbetsplan- ta verkligen tål. Är alla faktorer gynnsamma för tillväxten klarar den lilla plantan sig i stor omfattning med den insektsbetning som är med på fröet.

Stort intresse för NBR

Jag är verkligen stolt över att intresset för vårt arbete är så stort. Vi har nått ut till drygt 110 svenska betodlare med vår kurs "Med Kunskap Växer Betan" och kommer att starta ytterligare en kursomgång till hösten, intresserade står uppskrivna på en lista. Hör gärna av dig redan nu om du vill vara

med på resan mot bättre sockerskördar. Jag ser också att intresset ökar för att bygga samarbeten med NBR, från både branschens firmor och akademien. Det gör mig också stolt över verksamheten och medarbetarna, som griper sig an uppgiften med kompetens och professionalism. Tack för det!

Annat nytt & aktuellt

Med start i januari hälsar vi en ny medarbetare välkommen, Käthe Petersen som har gedigen erfarenhet av sockerbetsförsök och kommer att samarbeta med projektledarna om försöken.

På danska sidan planerar vi för fullt ROEDAGEN 2023 den 15 juni på vårt försökscenter Sofiehøj på Lolland. Arrangemanget är en halvdag som antingen avslutas eller börjar med lunch. Ett fullspäckat program på demofältet med relevant maskinutställning. Med andra ord: Väl värt ett besök även för svenska betodlare! Mer info hittar du på vår facebook-sida eller sockerbetor.nu Hjärtligt välkommen!

Desirée Börjesdotter
NBR Nordic Beet Research

Följ **NBR**
Nordic Beet Research
Aktuellt inom betodlingen

Välkommen Käthe!

Jag är glad att hälsa vår nya medarbetare, Käthe Petersen, välkommen till NBR. Hon utgår från Sofiehøj Forsøgscenter i Danmark, men som vi alla på NBR, arbetar hon för att främja sockerbetsodlingen i båda våra länder.

På danska sidan har vi fått möjlighet att stärka upp med en ny duktig medarbetare för att säkra och utveckla vårt projektarbete ytterligare.

Läget är det att från första januari i år har organisationen av fältförsöksverksamheten ändrats i Danmark. Försöksverksamheten som tidigare varit i Fondet for Forsøg med Sukkerroedyrknings, FFS, regi ligger nu hos rådgivnings- och fältförsöksorganisationen VKST. Så NBR beställer alla fältförsöken på danska sidan hos VKST som utför arbetet och levererar resultatet som sedan NBR analyserar och kommunicerar. VKST blir genom att överta FFS:s fältverksamhet den största aktören i Danmark.

Startade i januari

Årets första dag började Käthe Petersen arbeta hos NBR. Hon är ett välkänt ansikte på Sofiehøj och bland våra danska försöksvärdar eftersom hon arbetat med sockerbetsförsöken sedan 2003, fast hos försöksorganisationen FFS.

Under åren hos FFS har hon skaffat erfarenhet av allt som

Kompetens och erfarenhet. Vi är glada att få Käthe med i teamet, som kvalitetsassistent med arbetsplats på Sofiehøj Forsøgscenter på Lolland.

rör sockerbetsförsök: utstakning, sådd, försökssprutning, skörd och alla typer av bedömningar vi har protokoll på. I sin nya roll hos NBR kommer Käthe att vara kvalitetsassistent och ska framför allt hjälpa projektledarna med försöken, både administrativt och med en del praktiskt i försöken främst i Danmark. Just nu ligger mycket arbete i att säkra placering av försöken på rätt försöksplats.

– Kvalitet har alltid varit viktigt i mitt arbete och i försöken är noggrannhet och kontroll avgörande så att resultaten blir så säkra som överhuvudtaget är möjligt.

Käthe kommer att ansvara för hanteringen av försöksfrö och att göra kemikalierna klara till försöken. Hon kommer fort-

sätta att vara vår första drönarpilot och bli fullfjädrad på att hantera bildanalysen i Solvi.

Tidigare erfarenheter

Innan Käthe började jobba med sockerbeter arbetade hon i en plantskola och har mångårig erfarenhet från en handelsträdgård. Hon växte upp på en mindre gård på Lolland och har alltid tagit aktiv del i jordbruket.

Nu bor Käthe i Øster Toreby, ett mindre samhälle utanför Nykøbing. På fritiden är hon engagerad i den lokala fotbollsklubben TGB, där många timmar investeras ideellt och som aktiv på fys-passen.

Desirée Börjesdotter
NBR Nordic Beet Research

www.omyalantbruk.se

Omya AB
Södra Tullgatan 3
211 40 Malmö

Omya Calciprill®

Omya Calciprill® är en 2 - 6 mm granulerad kalk- och gödslingsprodukt

Tillförsel av 400 kg/ha Omya Calciprill® gav en signifikant ökad sockerskörd på 5,4 % i försök utförda av NBR 2016–2018. Försöken utfördes i fält med pH 7,3 i genomsnitt.

Produkten sammyllades med fröet i såraden.

Kalken i granulerna är mycket finmald vilket ger en snabb effekt. Omya Calciprill® tillför även rikligt med lättillgängligt kalcium som kan motverka Aphanomyces.

Omya AB | tel. 040-20 67 00
Försäljning: kontakta din växtodlingssäljare

THINKING OF TOMORROW

Ogrässtrategier 2023

– med försöken som bas

En bra bit på väg. Med rätt strategi, timing och en gnutta flyt går det att lösa även svårbemästrade ogräsproblem, som här ett hav av trampört.

Vid höga ogrässtryck, eller svårbekämpade ogräs, har det varit svårt att klara ogräsbekämpningen fullt ut i ogräsförsöken med enbart klassiska produkter i form av Goltix, Betanal, Trammat och Safari. Då har strategier i form av framför allt Centium, men även Tanaris stöttat upp effekten.

I försöksverksamheten har vi som mål att testa olika strategier allt eftersom förutsättningarna i odlingen förändras. Det är ett ständigt snurrande hjul där doser, produkter, antal möjliga behandlingar och behandlingstidpunkter ändrar sig över tid. Under senare år har vi exempelvis fått möjligheten att behandla med Centium 36 CS innan uppkomst. Betanal har fått en högre dosering. Tanaris blev godkänd våren 2022. En ny etofumesat-produkt, Ethosat, godkändes också våren

2022. Ethosat har en något mer flexibel registrering än Trammat SC 500 och kan på så vis vara intressant. Varken Tanaris eller Ethosat kom dock ut på marknaden under säsongen som gick, men vad vi vet kommer båda två att finnas tillgängliga till den kommande säsongen.

Framtiden

Där finns också en del svarta moln i horisonten. Det finns en risk att 2023 är sista året vi har tillgång till Safari 50 DF. Beslutsprocessen ser för närvarande ut att mala långsamt på EU-nivå. Sista ordet verkar heller inte vara sagt kring Betanal-produkterna (fenmedifam). Samtidigt tar Conviso Smart-konceptet mark i Sverige och hamnar på 25–30 procent av arealen 2023. Den övergången behöver vi också möta försöksmässigt. Vi vet att Conviso One, som är den registrerade produkten, är bredverkan-

de och stark på flertalet ogräs. Det finns dock några luckor i effektschemat där effektiva blandningspartners krävs. Det är dessutom en utmaning att långsiktigt hantera resistensrisken när alla ägg riskerar att hamna i samma korg. Conviso One innehåller enbart ALS-hämmare. Vid en övergång till Conviso Smart går vi därmed från fyra till fem verkningsmekanismer i den klassiska ogrässtrategin till i värsta fall en på en stor del av sockerbetsarealen.

I försöken 2022

Under fjolåret började vi ta höjd för en eventuell utfasning av Safari och testade tre olika strategier utan den produkten. Sammantaget fungerade de leden väl effektmässigt, men det innebar också en tämligen intensiv användning av Centium och i ett av leden både Centium och Tanaris. Det fanns raps i

Ogrässtrategier 2022

Led	Strategi
1	Obehandlat
2	Extra allt
3	Extra allt, ej Safari
4	Tanaris x 3
5	Tanaris x 2
6	Goltix Queen + metamitron
7	Goltix Gold
8	Goltix SC 700, Betasana hög dos
9	Centium efter uppkomst
10	Centium före och efter uppkomst
11	Centium x 4, ej Safari
12	Centium x 2 + Tanaris x 2, ej Safari

Ogrässtrategier 2022. Vi testade elva olika ogrässtrategier, utöver obehandlat, under 2022. För enkelhetens skull är de bara benämnda med ett beskrivande namn i tabellen.

försöken, men ingen av platserna var av värsta sorten när det gällde rapsförekomst. Varken Centium eller Tanaris kan förväntas bidra med någon större tyngd när det gäller raphanteringen, så vi står sämre rustade om Safari skulle försvinna.

Under 2021 såg vi en viss grödpåverkan av Tanaris i försöken och därför testades nu, 2022, några olika kombinationer med varierande tidpunkt och totaldos. Strategin som gav grödpåverkan året innan uppvisade inte samma bild 2022. Däremot fanns en tydlig påverkan på grödan från några av försöksplatserna i försöksledet som innehöll både Tanaris och Centium, led 12. Sett till ogräseffekten var dock den kombinationen i toppskiktet.

Nytt för året var att vi testade det maximala antalet tillåtna behandlingar med Centium, fyra stycken, i ett av leden (11). Fördelningen av totaldosen började med 0,08 liter per hek-

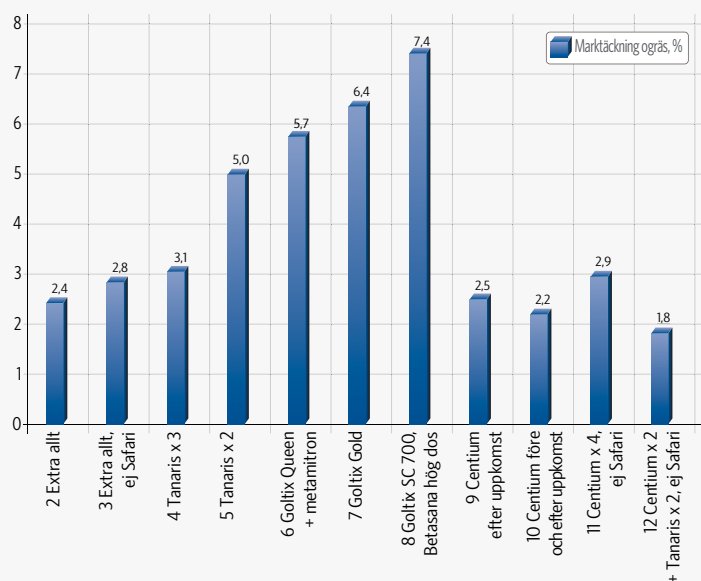
tar innan uppkomst. Ingen Centium i första behandlingen efter uppkomst, men väl i de tre efterföljande och sammanlagt upp till maximala totaldosen på 0,2 liter per hektar. I teorin kunde man misstänkt att vitfärgningen skulle bli påtaglig i en sådan strategi. Visst blev där vitfärgning, men inte mer än i det förhållandevis skonsamma ledet med en Centium-körning innan uppkomst och en uppföljande i tredje bekämpningen efter uppkomst (10).

Erfarenheter av Tanaris

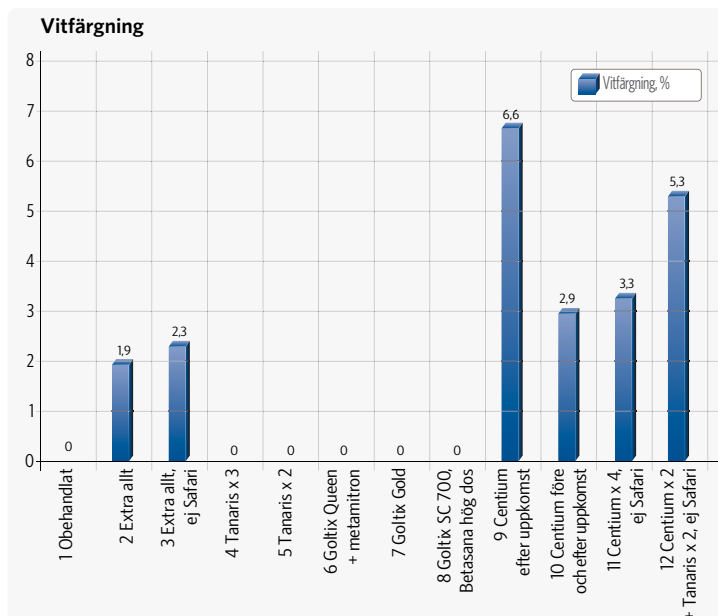
Att addera Tanaris till en klassisk strategi med i princip full dosering av Goltix, Betanal och Tramant plus drygt 50 gram Safari har tillfört effekt mot ett flertal ogräsarter. Snärjmåra, fliknäva, mälla, trampört och åkerbinda är några av dem. Sedan tidigare vet vi att effekten

på exempelvis veronika och vildpersilja också förstärks av Tanaris. Produkten har både blad- och jordverkan. Merparten av jordverkan kommer från dimetenamid och bladverkan från kinmerak. Kinmerak finns också som en del i Goltix Queen, men där i mindre mängd. Dimetenamid å andra sidan tillhör samma grupp av verkningsätt som metazaklor i gamla Butisan S. Från tiden med Butisan i höstraps vet vi att den inte klarar stora ogräs och torra betingelser särskilt bra. De lärdomarna kan vi säkert tillämpa när det gäller att dra mest nytta av jordverkan i delvis närbesläktade Tanaris också. För att minska risken för grödpåverkan av Tanaris är det sannolikt också klokt att vara något återhållsam i dosering på lättare jordar under goda markfukt-betingelser. Vi behöver

Marktäckning av ogräs i augusti

Resultatet i augusti. Hur mycket ogräs är det kvar i augusti för de olika strategierna? Led som innehåller Centium eller Tanaris, 2-5 samt 9-12, har generellt sett en bättre ogräseffekt. Fyra försök.

Vitfärgning av Centium. Vitfärgning fanns i måttlig omfattning i alla led där Centium ingick i strategin. Mest påtaglig i led 9 där all Centium kördes efter uppkomst. Fyra behandlingar med Centium gav inte mer vitfärgning än vid två. Totaldosen av Centium är lika i alla led.

dessutom mer erfarenhet kring hur vi kan kombinera Centium och Tanaris i samma strategi innan vi ger oss på en rekommendation kring det.

Huvuddragen inför 2023

För många har en behandling med Centium innan uppkomst blivit ett vinnande koncept. Det känns rimligt att det fortsätter vara så. Finns behovet, så kompletteras med ytterligare en omgång Centium i normalt tredje körningen efter uppkomst. Då har vi goda förutsättningar att få bra effekter på arter som snärjmåra, åkerbinda och trampört – förutsatt att markfukten är med oss. Tittar vi på försöksresultaten, så finns också möjligheten till en förstärkning på arter som målla och näva med en sådan strategi.

Att tänka på i Conviso Smart

I fält med sorter ur Conviso Smart-systemet är blandningspartner till Conviso One en viktig frågeställning, både ur effekt- och resistenshänseende. Många har tidigare kört Trammat SC 500 som blandningspartner till Conviso One. Bayer Crop Science har nu ändrat strategi och förordar Betanal i stället.

Från effektsynpunkt mot exempelvis svinmålla är det rimligen ett bättre val och också skonsammare mot betan.

Är veronika eller näva ett betydande problem på fältet passar Tanaris in som blandningspartner i stället för Betanal.

Och glöm inte radrensningen, även i en strategi med Conviso Smart – det är en del i resistenshanteringen!

När passar Tanaris

Att förstärka grundstrategin med Tanaris, innan vi lärt oss mer om produkten, är främst ett alternativ där Centium av praktiska skäl inte passar in. Jag skulle också gärna testa den i fält där förekomsten av fliknäva är hög. Försöksunderlaget är inte stort, men det verkar som om Tanaris är starkare än andra alternativ på just fliknäva. Huvudalternativet för Tanaris är att börja redan i hjärtbladsstadiet med en dosering på 0,2–0,3 liter per hektar i kombination med en anpassad grundstrategi. I försöken har den sedan legat med i efterföljande två behandlingar. Där är en lämplig dosering 0,5–0,6 liter per hektar. Håll gärna till i den lägre delen i intervallet på lättare jordar. Totala maxdosen är 1,5 liter per hektar.

Ethosat

Den ”nygamla” produkten Ethosat har, som nämnts, en något mer flexibel registrering än Trammat SC 500. En total maxdos på 0,6 liter per hektar, max 0,2 liter per hektar till och med hjärtbladsstadiet och max tre behandlingar per år, är taket. Det gör att det framför allt under senare delen av programmet finns utrymme att justera dosen över de 0,14 liter per hektar och behandling, som annars är gränsen vid tre behandlingar med Trammat SC 500.

Rikard Andersson
NBR Nordic Beet Research

Krampe

QUALITY ON WHEELS

BigBody tippvagnar
15,7 m³/16 ton - 32,9 m³/34 ton

Pushvagn

Krampe RamBody AS750
41 m³/24 ton

Dumpersvagnar

6,7 m³/16 tons - 17,7 m³/34 ton

Växslarvagnar

Tandem eller Tridem
12 - 31 ton

Tekniska data är vägledande.

AgroMaskiner
www.agromaskiner.se

**Försäljning
och
service**

axima
www.axima.se

Is som frostskydd

Vatten som skydd. Ett tunt lager vatten läggs på en stuka på Trolleholm den 7 december. Yttertemperaturen är minus två grader. Totalt läggs tre lager, cirka sju liter per kvadratmeter.

Kan ett tunt lager is på Toptex-duken vid minusgrader skydda betorna mot frost? Ett enkelt litet test ger oss svaret.

Frostskador på betor kan uppstå redan vid minus tre grader. Vi vet på grund av tidigare er-

farenheter att nyupptagna betor kan vara väldigt känsliga. Normalt sett klarar upptagna betor några timmar med minusgrader på natten, men ju längre period det är kallt, ju mer det blåser och ju kallare det är desto större är risken för frostskador. Under flera år har

NBR burit på en tanke om att spruta vatten på Toptex-duken vid kall väderlek för att skapa ett skydd mot vinden. Att snö är ett effektivt isoleringsmaterial vet vi, men skulle is kunna vara ett alternativ? Det vore praktiskt i så fall eftersom allt skulle kunna ske maskinellt.

Dessutom skulle frostskyddet täcka av sig själv när vädret slog om och blev varmt igen.

Riktigt kallt

När väderprognosen varslade om kallt väder den 2 december startade planeringen av ett litet test kring istäckning. Efter diskussioner med Anders Mårtensson på Trolleholm kom vi överens om att göra ett test med deras fläkt-spruta så snart det blivit kallt. Den 7 december hade vädret slagit om och vattnet lades på. I stort sett hela stukan hade då täckts med plast medan en liten del lämnades med enbart Toptex. Där vattnet lades på blev Toptex-duken helt hård och isbeklädd. Den efterföljande tiodagarsperioden bjöd på riktigt kallt väder. Den 15 och 16 december låg dygnsmedeltemperaturen strax under tio minusgrader för att sedan vandra över nollgradersstrecket den 19 december. Då stukan skulle levereras i mellandagarna beslöt vi oss för att gradera

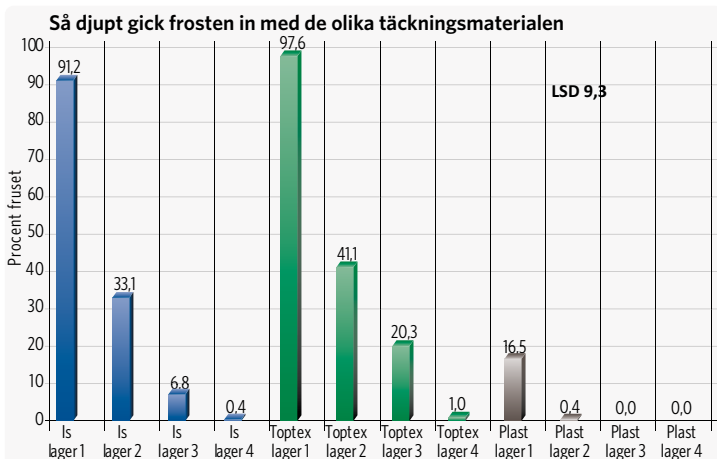

Frostskadad beta. Alla betor klövs och andelen fruset material graderades. I detta fall bedömdes 40 procent av betan vara frostskadad.

stukans frostsador före jul. Betorna graderades lager för lager till dess att inga frostsador var synliga. Resultaten ser ni i figuren nedan.

Slutsatserna klara

Resultaten var entydiga, isen minskade frostsadorna något, men täckning med plast var outstanding bäst. Detta bekräftades även av temperatursensorerna som registrerade i stukan. Sannolikt har det att göra med att is leder kyla relativt väl. Vi hade dessutom inte speciellt mycket vind under den kalla perioden. Hade det blåst mer hade sannolikt istäckningen gjort större nytta jämfört med enbart Toptex, men helt klart är att plast är det bästa alternativet att säkra stukan!

Plast bäst. Frostskador i stukan som var täckt med is, Toptex respektive plast. Det är tydligt att plasten gjort det bästa jobbet.

Joakim Ekelöf
NBR Nordic Beet Research

Biostimulanter i test

NBR märker ett ökat intresse för att prova olika typer av biostimulanter i vår gröda. Flera firmor testar tillväxtstimulerande substanser, någon produkt ska stärka betorna mot bladsvampar och en annan ska skydda betorna från herbicidpåverkan.

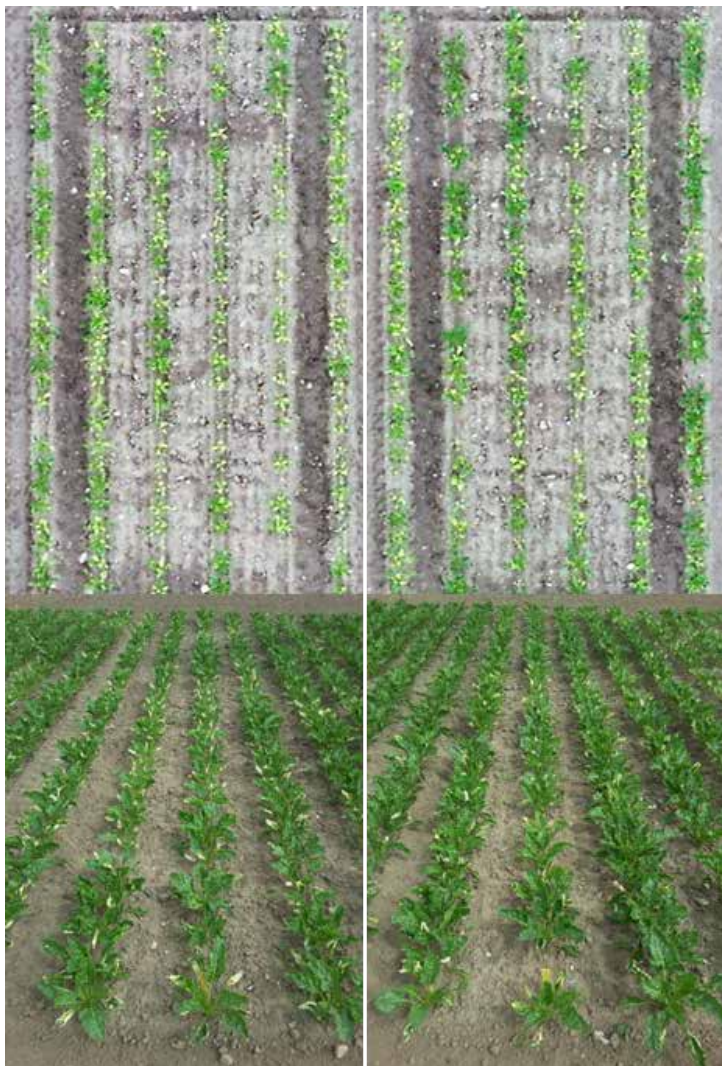
Än så länge är våra försöksresultat begränsade med dessa produkter, men utvecklingen inom området går snabbt. Många på bollen och numera även stora firmor på banan ger ökat fokus. Åtminstone en substans som vi testade förra säsongen kommer att finnas på den svenska marknaden redan i år. Den kommer från Syngenta och heter Megafol. Vi hade den med i ett led i två danska försök 2022 för att se om betorna fick mindre herbicidpåverkan, alltså mindre vitfärgning av Centium (klomazon).

Hjälpte det?

I ett försöksled tillsattes motsvarande två liter per hektar av Megafol vid samtliga ogräsbekämpningar och kunde jämföras med samma ogräsbekämpning, men utan Megafol.

Slutsatserna i korthet är att herbicidpåverkan blir signifikant mindre när Megafol har varit med i tanken. Effekten på ogräset har inte påverkats, varken positivt eller negativt.

I det ena försöket blev till och med sockerskörden, med nöd och näppe, signifikant högre

Skillnad som syns. Till höger är betorna behandlade med Megafol och vitfärgningen av Centium är mindre. Kanske inte så enkelt att se på fotot men i fält gick det klart att skilja leden åt.

medan i det andra var tendensen att skörden var något lägre. I genomsnitt av de två försöken tenderade sockerskörden att vara bättre i ledet med Megafol. Variationen var ganska stor i försöken, men det blir intressant att följa upp kommande

säsong för att se om tendensen i försöken håller i sig!

Desirée Börjesdottir
NBR Nordic Beet Research

Kickstarta betan med BESAL

Tillsats av natrium ger större sockerskörd och motverkar betans känslighet för eventuell kaliumbrist. Besal är en naturlig källa till natrium och tillgodoser effektivt betans behov av natrium.

Besal är tillåten att använda i KRAV-certifierad produktion och ekologisk produktion enligt Rådets förordning (nr) 834/2007 samt Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008).

SALINITY

EXPERTS IN SALT SINCE 1830

SALINITY AB
info@salinity.com
www.salinity.se

Vi älskar salt. Det har vi gjort i nästan 200 år. Vi förädlar våra produkter i Sverige, med samma salta passion nu som då. Vi förser marknader världen över inom alltifrån livsmedel och lantbruk till väg och industri.

Herbicidresistens värt att ta på allvar

Inget önskescenario. Stora områden med blommande renkavle är ett tecken på att de samlade odlings- och bekämpningsåtgärderna varit otillräckliga under en rad av år.

Problemen med herbicidresistens är här för att stanna, men det finns åtgärder att göra för att minska problematiken och det gäller i hela växtföljden.

Det är lätt att säga vilka faktorer som driver utvecklingen av resistens när det gäller ogräs. Det är kanske inte alltid lika självklart för den enskilde odlaren att värdera och sätta in åtgärder i tid, men där är pengar att spara i det långa loppet genom att vara proaktiv. Ett misslyckande med en utbredd resistens riskerar att bli väldigt kostsamt.

Tema Resistens DEL 1

Varje fält är unikt. Trots att bara ett dike eller en markväg skiljer två fält åt kan förutsättningarna, ogräsförekomsten och resistenssituationen vara helt olika. Det är en signal kring att du som odlare sitter på stora delar av makten kring både ogräs- och resistensutveckling. Åtgärder, eller brist på sådana, av grannar och tidigare brukare har såklart också betydelse, men det är du som brukare idag som håller i ratten och autostyrningen är nog bäst att slå av!

Kommit för att stanna

När väl herbicidresistens finns i ett fält, så kommer vi få leva med den under överskådlig tid. Oftast har det under en rad av år skett en uppförökning av problematiken utan att den observerats eller tagits på allvar. I populationen (fröförrådet i jorden) av exempelvis renkavle på fältet kommer det därmed att finnas en betydande andel som är resistent. Det tar många år av fullgoda insatser för att få ner fröförrådet. När det dessutom finns resistens i fältet har åtminstone ett betydelsefullt verktyg redan ramlat ur verktygslådan.

Drivs av ensidighet

”För mycket av samma sak om och om igen ... utan något annat”. Så uttryckte sig nyligen den erfarna ogräsexperten Harry Strek kring orsaken till herbicidresistensens utveckling. Efter en mångårig karriär inom kemibranschen jobbar han nu för organisationen Herbicide Resistance Action Committee (HRAC).

Basen i resistensutvecklingen ligger dels i den genetiska variationen hos ogräsen, dels i den bekämpningsstrategi vi använder. Är exempelvis ogräspopulationen i ett fält hög ökar sannolikheten för att det finns eller kommer att finnas individer som av någon genetisk anledning är mindre känsliga för en viss grupp av ogräsmedel. Om både odlingssystemet och preparatanvändningen är för ensidig kommer därefter en alltmer resistent population att sällas fram.

Statusen i Sverige

Det är i första hand resistensproblematik kopplad till gräsogräs som är bekymret i vår närhet. Vi har likt stora delar av Västeuropa haft en historia med herbicidresistent renkavle. Det är också tämligen länge sedan de första svenska fallen i åkerven konstaterades. Under senare år har några resistensfall i italienskt rajgräs också dykt upp och under 2022 även i sandlosta. Rajgräs är ett särskilt orosmoln med en stor potential att ställa till bekymmer i både höst- och vårgrodor. Än så länge finns inga svenska resistensfynd i arter som hönshirs,

Ett tydligt tecken. Finns det opåverkade plantor efter bekämpning i närheten av mer eller mindre döda individer bör varningsflaggan för resistens höjas.

vitgröe eller flyghavre, men det kan mycket väl hända.

Bland örtogräsen är det resistent svinmålla och baldersbrå/kamomill som utgör den största risken, särskilt om vi snävar in blicken till att bara gälla sockerbetsodlingen. Det finns ett flertal svenska fall under senare år där resistens mot främst ALS-hämmarna, inklusive Conviso One, har konstaterats i dessa arter. För svinmållans del finns det sedan tidigare också fält där effekten av metamitron (Goltix), internationellt klassad efter verknings sätt i HRAC-grupp 5, är svag till följd av resistens.

Jordbruksverkets koll på resistens

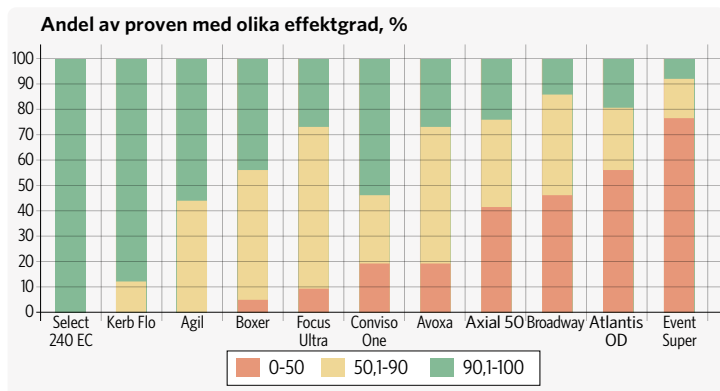
Under 2022 testade Jordbruksverket herbicidresistensen i renkavle från drygt 40 fält i Skåne. Grovt sett hälften av proverna uppvisade resistens mot Atlantis OD och ungefär 20 procent var resistent mot

Avoxa och Conviso One. Dessutom finns en betydande andel av proven som klassificeras som ”intermediära”, dvs nedsatt känslighet.

Varken för Kerb Flo 400 eller Select Plus finns än så länge någon resistens konstaterad när det gäller renkavle i Sverige. Däremot finns det historiskt fält som är behandlade med dessa produkter utan fullgott resultat när det gäller renkavle. Det är alltså inte bara resistens som kan ställa till det. Tidpunkt, dos, preparatens inneboende egenskaper, spruteteknik och omgivande förhållanden är exempel på andra faktorer som kan bråka.

Motverkande odlingsåtgärder

Det finns som tur är vägar framåt och det är inga nyheter. Många undersökningar och försök i ett flertal länder visar i stora delar samma sak: Skapa en större variation i växtföljden. Ofta innebär det mer

Utbredd resistens. Hög andel resistens (max 50 % effekt) för ett flertal basprodukter mot renkavle. Även Conviso One visar nedsatt effekt. Effekten av Select/Select Plus och Kerb är fortsatt god. Resultat från Jordbruksverkets testade fröprover av renkavle 2022.

vårgrödor, gärna flera år i följd. Här har sockerbetan en naturlig position. Att fortsätta med en kraftigt höstsädesdominerad växtföljd kommer tyvärr göra problemen större över tid.

Att ha kvar ogräsfrön tyligt efter skörd ökar förutsättningarna för exempelvis en större fröpredation, påverkan av UV-strålning och svampangrepp som sänker frööverlevnaden. Finns möjligheten för en god etablering med direktsädd eller med så liten bearbetning som möjligt, så är det en väg som över tid kan minska fröförrådet. Passar inte det, så är en rätt tajmad plöjning någon eller några gånger i växtföljden ett lämpligt vägval, dock inte varje år.

Såtidpunkten på hösten har en stor påverkan på ogräsförekomsten över lag. Ur det perspektivet skulle numera inga höstvetefält i Skåne sås före den 25 september. Börja alltid med ett rent fält. Kvarvarande ogräs av kritiska arter ska bort innan sådd. Utnyttja falska säbäddar eller motsvarande där

den möjligheten finns.

Mellangrödor behöver inte vara en nackdel för ogräskontrollen, så länge som en säker kemisk eller mekanisk avdödning innan etablering av ny gröda är möjlig.

Öka graden av mekanisk ogräsbekämpning, även i stråsdan. Det passar inte alltid, men nyttja de möjligheter som ges i växtföljden fullt ut. Sockerbetorna är som bekant ett gyllene tillfälle för mekaniska ogräsin-satser. Listan på åtgärder kan göras lång, men vi stoppar där.

Glömde visst herbiciden

Nej, inte riktigt. Det är givetvis viktigt vilken herbicidstrategi som väljs, men när väl resistensen är ett faktum på ett fält minskar betydelsen eftersom valmöjligheterna helt enkelt reduceras. Det är dessutom redan från början ett rätt snävt verktyg.

Tittar vi på gräsogräsen dominerar två verknings-sätt. Det är ALS- respektive ACCas-hämmare ur HRAC-grupp 2 (Broadway, Atlantis

OD, Conviso One m.fl.) respektive 1 (Focus Ultra, Select Plus, Event Super m.fl.). Dessutom är det två av de mer resistensutsatta verknings-sätten. Vi har propyzamid (Kerb Flo 400) i HRAC-grupp 3 som ofta ger någorlunda fullgod effekt i rap-sen, men över tid är det inte tillräckligt. Prosulfokarb i Boxer med flera produkter i HRAC-grupp 15 är bra, men effektmä-sigt när det gäller renkavle eller rajgräs, räcker inte de normalt 60–80 procent som uppnås.

För åkerven är däremot situationen annorlunda med en normalt klart högre effekt av prosulfokarb.

Framtiden

I den bästa av världar är där ytterligare något verknings-sätt på väg in på marknaden inom några år. Det rör sig i så fall också om jordverkande preparat, att köras innan eller strax efter uppkomst i höstspannmål och med effekter som antagligen matchar prosulfokarb. Det kommer dock inte nämnvärt att förändra situationen. Att enbart förlita sig på herbicider är inte vägen framåt. De måste ha en ordentlig hjälp på traven av övriga odlingsåtgärder för att den samlade ogrässtrategin ska vara hållbar.

Iris Feuerhahn
Jordbruksverket

Rikard Andersson
NBR Nordic Beet Research

RADRENSNING JORDBEARBETNING OCH SÅDD

Solitair DT

Rubin 10

Steketee EC-WEEDER

LEMKEN lantbruksmaskiner är utmärkande inte bara för att färgen är blå, utan framförallt på grund av hög kvalitet, mångsidighet och modern design. Mer än 1700 anställda arbetar kontinuerligt med att utveckla optimala lösningar, som uppfyller de behov som ger svenska lantbrukare konkurrenskraft i framtiden.

- Plogar och andra maskiner för stubbkultivering och såbäddsberedning med optimal jordbearbetning.
- Mekanisk eller pneumatisk såmaskinsteknik, för en optimal fältgroning, ger jämn uppkomst i ett brett spektrum av grödor.
- Steketee radrensare med kamerastyrning och fingerrensare just för dina behov i sockerbetsfälten samt till alla andra radsådda grödor.

Kontakta din LEMKEN återförsäljare

LEMKEN agent: Mats Jönsson
Mobil: 070 655 01 10, Mail: m.jonsson@lemken.com
www.lemken.com

Knickarps Bil & Traktor AB Tel: 0411-711 50
AT Fordonsservice AB Tel: 042-33 50 22
RJ Maskiner AB Tel: 042-815 15
MaskinGruppen AB Tel: 046-20 52 70

Följ **LEMKENSVERIGE**

på Instagram

och Facebook

 LEMKEN THE AGROVISION COMPANY

En mer eller mindre... Vad spelar det för roll?

FOTO: RICKARD ANDERSSON, NBR

Tuff start. Livet blev för tufft för denna lilla betplanta, men kan grannen kompensera för bortfallet?

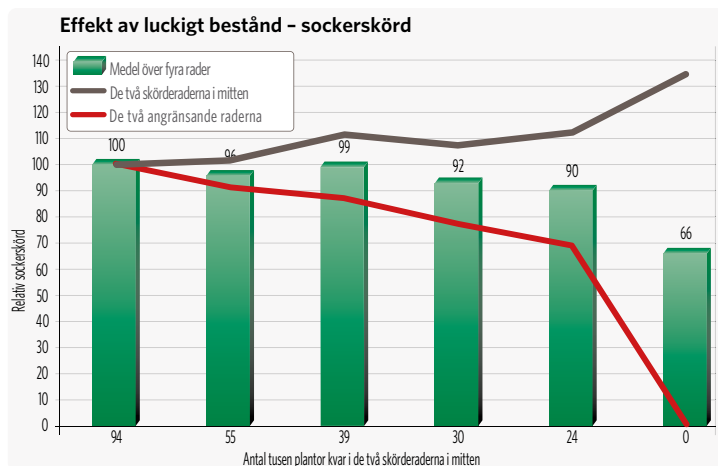
Etableringsfasen är den mest kritiska delen i sockerbetans liv. Kanske är det just därför som detta ämne diskuteras så flitigt i odlarkåren. Här vänder och vrider vi på frågan och blickar tillbaka på de senaste årens försök i ämnet.

Plantetablering är en ständigt aktuell fråga inom betodlingen. Förra säsongen blev frågan extra aktuell med tanke på den stora andelen areal som såddes om. I nästa artikel här i Betodlaren presenterar vi resultat från en uppföljning av några omsådda fält. Frågan vi ställde oss där är: rätt eller fel att så om?

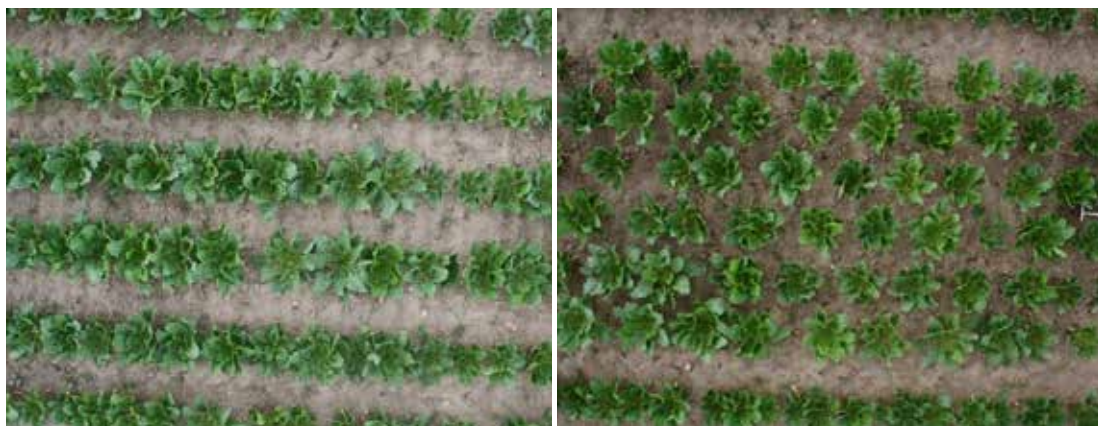
Tillbakablick

Som en koppling till nästkommande artikel kring omsådd, sammanfattar vi här några

av de senaste försöken kring plantetablering. Enkelt uttryckt skulle resultaten kunna sammanfattas med att säga: Om du

Kompenserar bra. Plantantalets inverkan på sockersköörden.

Perfekta förband. Betorna på bilden till höger är sådda med ett radavstånd på 30 cm och i bilden till vänster är radavståndet 50 cm.

har mer än 70 000 plantor per hektar så spelar plantantalet ingen roll. Men frågan är lite mer komplex än så och NBR har gjort försök med lite olika angreppsvinklar genom åren. Vi startar med en studie som Robert Olsson gjorde mellan åren 2008–2009 på Ädelholm. Där ställde han sig frågan hur plantantalet påverkar skördenivån, men också hur en lucka påverkar skörden för den intilliggande raden. Beståndet gallrades därför ner till olika plantantal i de två mellersta raderna (de två vi normalt skördar i försöken), men vid skördetiden skördades både de två sidoraderna och de mellersta raderna separat.

Resultaten visar, i linje med många andra försök, att betgrödan är otroligt bra på att kompensera för ett luckigt bestånd. I detta fall ligger skörden, sett över alla fyra rader, konstant ända ner till 39 000 plantor per hektar i skörderaderna. Det bygger förstås på att de två intelligande raderna har ett fullgott bestånd och kan kompensera.

Diamantsådd

En annan vinkel på etablering som diskuterades mycket för några år sedan är radavstånd och så kallad diamantsådd. Tanken med dessa försök var att skapa en jämnare plantfördelning över fältet. Kunde en tidigare marktäckning och en

högre skörd uppnås om alla plantor stod med jämna avstånd till varandra?

Detta testades i en treårig försöksserie mellan åren 2016–2018. Där etablerades betor med 30 respektive 50 cm radavstånd. Det testades också två olika plantantal, cirka 80 000 och 100 000 plantor per hektar. Försöken låg placerade både i Sverige och i Danmark. Resultaten, som presenteras i tabellen, visar på en något högre skörd om radavståndet minskas till 30 cm, speciellt vid det låga plantantalet. Resultaten bekräftar också att det inte ger någon merskörd att gå från 80 000 till 100 000 plantor om man jämför samma radavstånd.

Seriegenomsnitt		Plantor	Rot	socker	socker	socker	
	Radavstånd	Plantantal	1 000/ha	t/ha	%	t/ha	Relativ
1	50 cm	ca 80 000	81	116,4	18,5	16,5	100
2	30 cm	ca 80 000	82	118,2	18,5	16,9	103
3	50 cm	ca 100 000	98	116,0	18,5	16,4	100
4	30 cm	ca 100 000	101	117,6	18,5	16,6	101
LSD			2	ns	ns	0,3	
P-värde			<0,0001	0,283	0,898	<0,05	

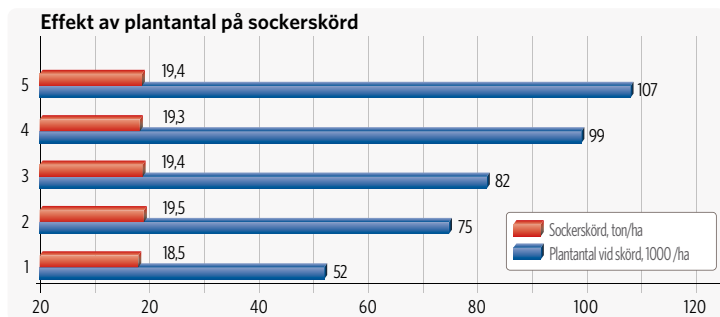
För lite. Att gå från 50 till 30 cm radavstånd har en potential att lyfta skörden två till tre procent. Det är för lite för att överbygga de tekniska utmaningar som ett tätare radavstånd innebär.

Varierad utsädesmängd

Frågan kring plantbestånd har också fått nytt liv på grund av möjligheten att variera utsädesmängden med hjälp av styrfler. Frågan är dock vad frömängden, och i förlängningen plantantalet, ska styras efter. Spontant är lerhalten en faktor att jobba med. Men, bör i så fall fler eller färre plantor finnas

på de styvare partierna? För att reda ut detta lades tre försök ut 2022 på samma fält, fast i områden med olika lerhalt. På respektive plats etablerades fem olika plantbestånd som varierade mellan ungefär 110 000 till drygt 50 000 plantor per hektar. Lerhalten var 10, 16 respektive 28 procent på de tre platserna.

De genomsnittliga resultaten

Nya försök. Genomsnittlig effekt av plantantal på sockerskörd. Tre försök 2022.

visar att skörden ligger i det närmaste konstant ner till 75 000 plantor för att sedan minska en aning (dock inte signifikant) vid 52 000 plantor per hektar. Faktum är att alla tre försöken visade i det närmaste samma resultat. Med årets resultat som bas verkar det inte vara mödan värt att variera utsädesmängden, oavsett lerhalt.

Slutsatsen är

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att de gamla sanningarna håller och att skördepotentialen i stort sett är konstant ner till omkring 70 000 plantor per hektar. Sen finns det ju också andra aspekter på ojäma bestånd, så som exempelvis ogräskonkurrens och spill vid upptagning.

Frågan kring spill berörs till viss del i artikeln kring omsådd, men har även undersökts i relation till plantantal och lagringsduglighet under 2022. Så antagligen är detta inte den sista artikeln som kommer skrivas om plantantal här i Betodlaren.

Joakim Ekelöf
NBR Nordic Beet Research

Din självklara samarbetspartner

Ruben 0708-76 33 75 | Rebecka 0709-84 00 03
Sven 0708-30 86 90 | Nisse 0708-20 86 50

Omsådd – rätt eller fel?

Spara eller så om? Förra året var det fler än vanligt som räknade betplantor tills ögonen gick i kors. Är beståndet tillräckligt bra, eller bör man så om? Det var en fråga som många brottades med, men vad var egentligen rätt?

Etableringsfasen var förra året minst sagt utmanande på grund av de stora nederbördsmängderna. Många valde då att så om sina fält men vid vilket plantbestånd var egentligen beslutet rätt?

I Betodlaren nummer 2 år 2022 sammanfattade vi de praktiska erfarenheterna kring skorbrytning och uppkomst. Som en uppföljning till den artikeln kommer här lite färskare resultat från de faktiska effekterna av

årets omsådd. NBR la ut tre försök, två i Sverige och ett i Danmark, där delar av fältet såtts om. Försöken lades ut i plantbestånd som varierade mellan 1,5–2,5 betor per meter och frågan vi ställde oss var: Vid vilket plantantal var det rätt att så om?

Svåra beslut

Beslutet att så om eller inte är sällan lätt att ta. Plantbeståndet varierar som regel över fältet och uppkomsten går ofta väldigt långsamt i igenslamma-

de fält. Samtidigt som man vill ta ett snabbt beslut, vill man också vänta och se hur många plantor som faktiskt tar sig upp.

Effekten av olika plantbestånd, samt varierande såtidpunkt, har undersökts vid flertalet tillfällen både i Sverige och utomlands. Men att planera och utföra ett försök som till fullo motsvarar ett omsått fält är svårt. Förra året var huvudorsaken till omsådd stora regnmängder mellan sådd och uppkomst som gav ett kompakt

Datum och sort för första sådd samt omsådd

Plats	Originalsådd	Sort	Omsådd	Sort
1 SE, Lund	26 mars	Cascara KWS	30 april	Selma KWS
2 SE, Eslöv	22 mars	Selma KWS	2 maj	Selma KWS
3 DK	25 mars	Falster	25 april	Falster

jordlager i de översta 5–10 cm och ett stort mekaniskt motstånd för fröet att ta sig igenom.

Skulle de kvarvarande betor-na växa normalt, hur stor påverkan skulle ogräsen i luckorna ha och hur skulle ojämna bestånd påverka upptagning och spill?

Försöksupplägg

I de två svenska försöken lades nio försöksrutor ut i den icke omsådda delen av fältet, som gränsade mot det omsådda.

Här valdes tre olika plantbestånd ut: 1,5 beta per meter (cirka 30 000 plantor per hektar), 2 betor per meter (cirka 40 000 plantor per hektar) och 2,5 betor per meter (cirka 50 000 plantor per hektar), tre upprepningar av varje plantbestånd.

I den omsådda delen som gränsade mot den icke om-

sådda, lades sex försöksrutor ut. Här varierade inte plantbestånden nämnvärt, så här valdes representativa ytor.

I det danska försöket lades endast de två högre plantbestånden ut, då det helt enkelt inte fanns områden med tillräckligt låga nivåer.

Förutsättningarna för försöksplatserna presenteras i tabellen ovan.

Inget nytt under solen

Resultaten visar att den gamla gränsen på två betor per meter, eller cirka 40 000 plantor per hektar, stämmer relativt väl som riktmärke för omsådd.

I genomsnittet för alla tre försöken ligger det omsådda ledet cirka en procent högre i skörd jämfört med ett plantbestånd på två betor per meter i originalsådden.

Halkar man däremot ner mot 1,5 beta per meter, eller 30 000 plantor per hektar, tappar man fort skörd.

Det var endast i de två svenska försöken som så pass låga plantantal kunde hittas i originalsådden.

Genomsnittet för dessa försök visar på cirka 15 procent lägre skörd för originalsådden, vilket gav en minskad intäkt med drygt 6 500 kr per hektar. Se tabellen nedan.

Tidpunkten viktig

Tidpunkten för omsådden i förhållande till första såttillfället har såklart också betydelse. Riktmärket två betor per meter gäller om omsådden sker tre till fyra veckor efter första såttidpunkten. Förseenas omsådden ytterligare sjunker gränsen för omsådd enligt de äldre försöken med cirka 3 000 plantor per vecka. Detsamma gäller om man lyckas ta ett beslut närmare in på förstasådden. Då kan det löna sig att så om vid ett något högre plantantal.

Utfall av omsådd i två svenska och ett danskt försök

Omsådda fält 2022		Plantor 1000/ha	Rot t/ha	Socket %	Socket t/ha	Socket relativ	Ekonomi SEK/ha	Diff till omsådd SEK/ha
Medel av SE	Omsått	96	86,7	18,5	16,1	100	42 687	0
Medel av SE	1,5 beta per meter	30	76,0	17,9	13,6	85	35 952	-6 743
Medel av SE	2 betor per meter	41	90,9	18,0	16,4	102	43 087	401
Medel av SE	2,5 betor per meter	53	93,3	18,2	17,0	106	44 964	2 277
LSD		5	6,5	ns	1,2			
P-värde		<0,0001	<0,001	0,082	<0,001			
1 plats DK	Omsått	-	78,4	19,4	15,2	100	42 570	0
1 plats DK	2 betor per meter	ca 40	70,9	19,8	14,0	92	39 471	-3 099
1 plats DK	2,5 betor per meter	ca 50	74,1	19,7	14,6	96	41 140	-1 431
LSD			4,0	ns	0,8			
P-värde			<0,05	0,160	<0,05			

Ekonomi är beräknad på 2023 års branschavtal. P-värde under 0,05 är signifikant. LSD = minsta skillnaden som krävs för att två led ska vara signifikant skilda åt.

Spillundersökning i fält. Ytan bearbetas med en liten harv för att fånga rotspetsar och betor som inte fångats av upptagaren.

Spillet detsamma

Plantbeståndet och tillväxten är dock inte hela sanningen då ojämna bestånd ofta leder till ett ökat spill under upptagningen.

På en av platserna gjordes därför en spillundersökning både i fält och i stukan. Här jämfördes dock bara den omsådda arealen med den icke omsådda.

Graderingen som gjordes i stuka visar på snarlika förluster kring 1,5 procent, där majoriteten utgjordes av rotspetsbrott.

Nackningen var i stort sett perfekt för båda sådderna, men det var en tendens till fler övernackade betor i den omsådda delen.

Spillundersökningen som gjordes i fält visade på samma tendenser, alltså att den omsådda arealen hade något högre spill: 1,5 procent jämfört med 0,9 procent. Det var också tydligt när man gick i fält att det låg fler små betor kvar på marken i den omsådda delen av fältet.

I detta fall kan man åtminstone inte säga att det ojämna beståndet resulterat i mer spill. Det var snarare små betor från den omsådda delen som låg kvar efter upptagaren.

Omsådd, rätt eller fel

I de fält som undersöktes tycks beslutet att så om vara väl avvägt. Man har trots allt valt att

inte så om hela arealen utan begränsat sig till de sämsta delarna. Vi kan också konstatera att det var relativt begränsade områden med plantantal under två betor per meter som sparats på samtliga platser. Den exakta gränsen för när det är lönsamt att så om varierar dock från gård till gård, då kostnadsbildningen för omsådd inte är densamma. Andra saker, som försäkringsersättning, självrisk och behovet av jordbearbetning bör också tas i beaktan.

Joakim Ekelöf
NBR Nordic Beet Research

NEW HOLLAND
AGRICULTURE

NEW HOLLAND T7-SERIEN.

Med ny, större hytt och klassledande komfort på 60dba. Även möjlighet för högre däck, ny framaxel, ny hyttfjädring och större bränsletank.

Krampe
QUALITY ON WHEELS

KRAMPE, KVALITET PÅ HJUL.

Vagnar tillverkade specifikt efter kundens önskemål.

BERGMANN
...the specialists

BERGMANN - ALLT FRÅN BASMASKIN TILL PROFFSMASKIN.

Med en ny breddspridningsenhet, V-Spread: Patenterad, Arbetsbredd upp till 36 meter.

AgroMaskiner

www.agromaskiner.se

BILLESOLM 042-648 60 • GRINGELSTAD 044-620 35 00 • LAHOLM 0430-68 66 21
SVEDALA 040-615 38 00 • TOMELILLA 0417-125 05 • ÅRRÖD 0415-38 80 00

Status insekter

Betorna är överlevare. Satsa på jämna bestånd, fält med god växtnäingsstatus ger goda tillväxtbetingelser och ha "is i magen" gällande insektsangreppen.

I vår är det den femte sockerbetsgrödan som etableras utan Gaucho, insektsbetningen som förbjöds 2018. Plantan skyddas av insekticiden Force och svampbetningarna Tachigaren och Rampart under etableringen. Vi fortsätter med prognos- & varningsverksamheten. Vad mer behövs i verktygslådan?

Generellt sett har insektproblematiken inte varit så förödande som många förväntade sig när den heltäckande betningen med långtidsverkan förbjöds. MEN i vissa fält, under vissa förhållanden, får insekterna övertaget under uppkomst och etablering. Plantorna blir försvagade av angreppen, jordburen smitta

av svamp får fäste och odlaren upplever att tillväxten står och stampar.

Den gångna säsongen var inte trycket speciellt hårt, även om en del fält drabbades av angrepp. Det var främst trips och lite jordloppor som visade sig i våra prognosrutor. Vi fortsätter med tjänsten kommande säsong och data förmedlas veckovis i Nordic Sugars odlar-app och via hemsidan sockerbetor.nu som är tillgänglig för alla.

Insekticider

I NBR:s försök ser vi sällan eller aldrig att en bekämpning av insekterna betalar sig. Det finns flera orsaker till det. Först och främst är det sällan vi kan få kraftiga angrepp i försöken,

hur vi än planerar och försöker välja en utsatt plats. En del ligger kanske också i att pyretroiderna är kontaktverkande. Så effekten är starkt kopplad till hur väl vi träffar insekterna vid bekämpningen. Är det trips som utlöser bekämpningströskeln sitter de ofta dolda under mark och suger på de små plantorna när förhållandena i övrigt är gynnsamma för sprutning. Slutsatsen från försöken vi gjort 2019–2022 visar generellt att skadorna på plantorna behöver vara mycket kraftiga för att en bekämpning ska vara befogad. Så inte bara att 50 procent av plantorna ska vara angripna, utan som vi skriver i bekämpningsrekommendationerna, de ska vara **kraftigt** angripna.

Verktyg kommande säsong

I januari i år blev pyretroiden Mavrik (tau-fluvalinat) registrerad även i sockerbeter. Haken är att endast betfluga (*Pegomya hyoscamii*) och betbladlus (*Aphis fabae*) står på etiketten. Så tillsammans med två kemifirmor, Nordic Sugar och Betodlarna, arbetar NBR på en lösning mot trips, betjordloppa och lilla betbaggen till kommande säsong. Vi bedömer det som viktigt att möjligheten till bekämpning finns vid de förhållandevis få tillfällena, hittills i varje fall, som bekämpnings- tröskeln överskrids.

Ord och inga visor

Här är det tyvärr bara att konstatera att en lyckad etablering är bästa grunden. Alltså lägg extra krut på en noggrann etablering så alla plantor kommer upp. I ett perfekt bestånd finns det helt enkelt utrymme att förlora en del plantor. Uppmaningen är: Var minutiöst nogga med jordbearbetning,

Kraftigt angripna plantor. Det svåraste som finns många gånger är att inget göra. Men en bekämpning är sällan lönsam. Bekämpa först när 50 procent av plantorna är kraftigt angripna

sådd och frötäckning. Läs mer om betans fantastiska förmåga att kompensera för eventuella luckor i beståndet i Joakim Ekelöfs uppsamlade artikel i detta nummer. Skona nyttoinsekterna genom att vänta och se hur angreppen utvecklar sig i det aktuella fältet. Vänta in i det längsta med att bekämpa ett angrepp.

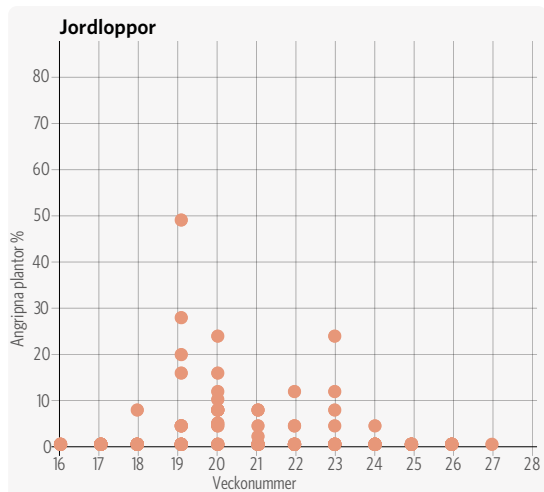
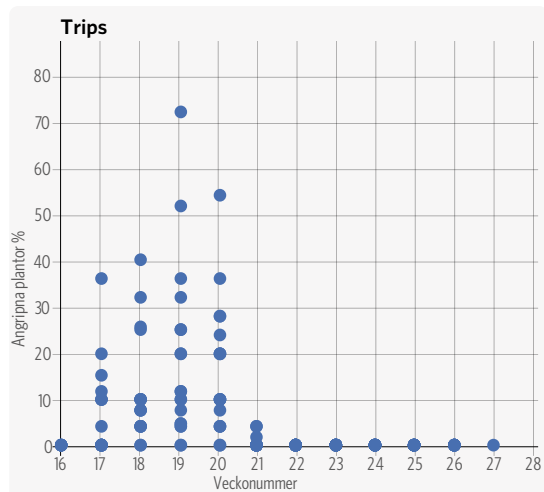
Skona nyttoinsekterna

Kör man en sprutning som egentligen inte behövs kostar det pengar och risken är att

problem med betfluga och bladlus seglar upp senare på säsongen, eftersom nyttoinsekterna som annars skulle rensa och vara på plats blir tillbakasatta av pyretroiden. Detta är en balansgång och jag förstår självklart att det är oerhört svårt att ha "is i magen" när betorna ser ut att lida av gnag och sugskador.

Desirée Börjesdotter
NBR Nordic Beet Research

Angrepp 2022. Det var endast i få prognosfält som bekämpningströsklarna om 50 procent kraftigt angripna plantor nåddes.

Kombisådd av betor

Kombisådd av betor utföres med Väderstad Tempo!

- Den mest robusta kombisåmaskinen på marknaden!
- Klarar minimerad och konventionell jordbearbetning

- Rtk-precision
- 50cm radavstånd
- GPS-avstängning på gödning/utsäde
- Även sådd av majs och raps

COPYRIGHT: VÄDERSTAD AB

Radrensning utföres

Kamerastyrd Thyregod | 12 eller 18 rader | 50 cm radavstånd

Vid frågor eller bokning
ring Arvid Göransson 0708-36 70 89
eller Botvid Göransson 0708-36 70 81

Br Göranssons Maskinstation
Snickarehusvägen 69
265 72 Kvidinge

Br. Göranssons
Maskinstation

info@brgoransson.se
www.brgoransson.se

Svenska Betodlarna ek. för. (betodlarna.se)

Styrelse

Ordförande
Civilekonom **Jacob Bennet**
Slättång, 241 93 Eslöv
046-24 91 28, 0708-23 90 00
jacob@slattang.se

Vice ordförande
Agronom **Axel Lundberg**
Dyback 4182, 274 54 Skivarp
0730-80 89 20
ax.lundberg@gmail.com

Lantmästare **Lars Falck**
Isby gård, 291 92 Kristianstad
044-22 92 16, 0708-22 92 17
isby@telia.com

Agronom **Johnny Andersson**
Gissleberga 1342
268 72 Teckomatorp
0707-86 55 35
johnny.andersson@yara.com

Lantmästare **Fredrik Larsson**
Skegrie gård, S Torvängsvägen 1
231 69 Skegrie
0410-33 00 01, 0708-27 39 27
fredrik@skegriegard.se

Lantmästare **Ola Johansson**
Furulundsvägen 173, 291 69 Fjälkinge
044-560 91, 0708-66 39 43
ola@furulundsjordbruk.se

Agrarekonom **Lars Bäcksted**
Harlösavägen 585, 275 94 Sjöbo
0702-31 36 85
lars@ovedskloster.com

Administration
Elevenborgsvägen 4
234 56 Alnarp

Generalsekreterare
Agronom **Ida Lindell**
0708-46 40 11
ida.lindell@betodlarna.se

Ekonomiassistent **Carina Jönsson**
carina.jonsson@svenskraps.se

Betodlaren

Ansvarig utgivare
Johnny Andersson
0707-86 55 35

Redaktör
Ann-Margret Olander
Profileram Marketing
Stationsvägen 3, 271 72 Köpingsbro
0705-45 48 46
amo@profileramarketing.com

Adressändringar
Ida Lindell
ida.lindell@betodlarna.se

Produktion och annonser
Thomas Jönsson
Firma Thoj
Snödroppsvägen 12, 291 50 Kristianstad
0708-20 46 37
thomas.jonsson@totinformation.com
thomas.jonsson@thoj.se

Kontaktpersoner NBR (nordicbeet.nu)

VD och försökschef
Desirée Börjesdotter
0705-42 70 26
db@nbrf.nu

Försöks- och projektledare
Rikard Andersson
0705-42 70 48
ra@nbrf.nu

Försöks- och projektledare
Joakim Ekelöf
0736-28 67 24
je@nbrf.nu

Försöks- och projektledare
Anne Lisbet Hansen
+45 21 68 95 88
alh@nbrf.nu

Försöks- och projektledare
Otto Nielsen
+45 23 61 70 57
on@nbrf.nu

Försöks- och projektledare
Mikkel Nilars
+45 42 61 66 74
mn@nbrf.nu

Industridoktorand och projektledare
William English
0705-42 70 32
we@nbrf.nu

Industridoktorand och projektledare
Nika Jachowicz
+45 28 50 59 01
nj@nbrf.nu

Kvalitetsassistent
Käthe Petersen
+45 28 96 86 02
kp@nbrf.nu

Ekonomi- och IT-ansvarig
Lone Linke
+45 23 66 38 82
ll@nbrf.nu

Assistent
Kirsten Linke Funch
+45 40 41 60 42
klf@nbrf.nu

Investera i
bördighet &
jordhälsa,
få ut 100% av
dina insatser

Följ oss på Facebook/Instagram
facebook.com/nordkalklantbruk
instagram.com/nordkalklantbruk

Hitta återförsäljare
och information om
våra produkter:
nordkalk.se/lantbruk

Nordkalk

Carrier XL

Nyhet!

Carrier XL 725

Carrier XL 425-725 är en bogserad tallrikskultivator, som finns från 4,25 till 7,25 meters arbetsbredd. Storleken på tallrikarna gör Carrier XL 425-725 väl anpassad för djupare bearbetning och inblandning av stora mängder växtrester eller för att bryta upp ett vallbrott.

Nya frömunstycken för BioDrill 360

BioDrill gör Carrier XL till en frösåmaskin

Lyftarmsdrag och hydraulisk toppstång rekommenderas

Ny djupskala

Hydrauliskt fjädrat hjulställ

En tallrik - en arm

X-disc för rak gång

Flexibla avskrapare på dubbel SteelRunner som standard

Stora hjul 560/45R22.5 option på CRXL625 och standard på CRXL 725 - godkänt för 40 km/t.

Alltid bra villkor via
Väderstad Finans

VÄDERSTAD

Where farming starts